Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, [БУРЯ]АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

[1]921 оной [г]ээ гарана | № 35 (16558) | 1984 оной февралиин 11, суббото | Сэн 3 мүнгэн.

Юрий Владимирович Андропов Маркс—Энгельс—Ленинэй һургаалда хизаарлашагүй үнэн сэхэ, залан шууд, даруу номгон абари зантай, ажалша хүнүүдтэ тон дүтэ, тэдэнэй эрилтэ хэрэглэмжэнүүд болон аша туһада энэрхыгээр хандадаг, социалис Эхэ оронойнгоо аша туһада бүхы юумые зорюулжа шададаг хүн байһаараа коммунистнуудай, бүхы совет хүнүүдэй дурасхаалда хэтэ мүнхэдөө үлэхэ.

(КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгаһаа).

[К]ОММУНИС ПАРТИДА, СОВЕТ АРАДТА
КПСС-эй Центральна Комитедэй, [СС]СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй
ХАНДАЛГА

[...]үхэдүүд!

[...] Союзай Коммунис партида, [...] арадта ехэ гээлтэ болобо. [Па]рти болон Совет гүрэнэй [...] ажал ябуулагша, социалис [...]гоо дүлэтэ патриот, эб най[...] коммунизмын түлөө эсэшэ [т]эмсэлшэ Юрий Владимиро[ви]в наһа бараба.

[...]жаябадал хадаа парти бо[...]аша туһада, Ленинэй агуу[...] үнэн сэхээр алба хэлгын [...]ээ болоно. Партиин эльгээ[...] тушаалнуудта хүдэлхэдөө, [Влади]мирович Андропов хүсэ ша[...]м мэдэсээ, ажабайдалай [...]үй дүршэлые партиин поли[...]ришэгүйгөөр бэелүүлгэдэ, [...]ртал һургаалнуудай илан [т]үлөө тэмсэлдэ зорюулаа. [Андр]оповой олон янзын бүхы [...]ада—комсомолой хүдэлмэ[...] ороноо хамгаалгын Агуу[...]жэлнүүдтэ Карелидэ пар[...]лөөе эмхидхэлгэдэ, партий[...]оматическа ажал ябуулгын [...]ай участогуудта элитэ ехэ [...] хүтэлбэрилэгшын шэнжэ [...]годо хурсаар харагдаа һэн. [...]нэй аюулгүй байдалые бэ[...]тэрэ ехэ хүсэ шадалаа эл[...]гаа.

[...]ЦК-гай Генеральна секре[...] [СС]СР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшын тушаалнууд[...] хүдэлжэ байха үедэ нүхэр [...] — ленинскэ түхэлэй хүтэл[...] — элитэ ехэ дүй дүршэ[...]хэлэй бэлиг шадабаринь [...]түгэсөөр тодороо һэн.

[...] болзор соо Ю. В. Андро[пов]ой Центральна Комитедые [...] Зүгөөр энэ үе соо парти[...]ын хараа шэглэлээр дабша[...] зохёохы ёһоор баяжуулжа, [...]а ба социальна хүгжэлтэ [...] бүхы шэглэлнүүдээр ороноо [...]мтайгаар урагшань даб[...]ина.

[...]ЦК-гай ноябриин (1982 он), [...]декабриин (1983 он) Плену[...] болон арадай ажабайдалда, [...]эршэгүй бата нэгэдэлые бэ[...] шухала шатанууд болобо. [...] шиидхэбэринүүд соо, Ю. В. [...] хэлэһэн үгэнүүд дотор пар[...]эй стратеги — хүсэжэн жаг[...]лизмые нарижуулан һайжа[...]ратеги хүгжөөгдэһэн, тодор[...]эй болгогдоһон байгаа.

[...] парти болон арадай хүсэлэл [...]үүд экономикые хурдан түр[...]жөөлгэдэ, арадай ажахые [...]ые һайжаруулгада, пар[...]нэй ба ажалай журамые бэ[...], кадрнуудай харюусалгые [...]эдэ, олониитын зохёохы үүс[...]ие хүгжөөлгэдэ ворюулаг[...]

Партиин абаһан хэмжээнүүд нэгэл зорилгодо — совет хүнүүдэй һуудал байдалые улам һайжаруулгада, Совет гүрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан байгаа. Эдэ бүхы хэрэгтэ Юрий Владимирович Андроповой алдар габьяа айхабтар ехэ.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай али бүхы харилсаа холбоое хүгжөөлгэдэ, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлые, жагсаалые бэхижүүлгэдэ, сүлөөтэ болон бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө арадуудай тэмсэлые дэмжэлгэдэ Ю. В. Андроповой оруулһан хубита горитой ехэ юм.

Тэрэнэй хүтэлбэри доро КПСС-эй ЦК болон Совет гүрэн уласхоорондын оршом соо ленинскэ гадаадын политическэ хараа шэглэлые — термоядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, империализмын ээрхэг түримхэй харата ябуулганuудта шанга харюу сохилто үгэхэ, эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ хараа шэглэлые залан сэхээр, оролдосотойгоор бэелүүлһэн байна.

Эдэ уйдхар гашуудалтай үдэрнүүдтэ коммунистнууд, бүхы совет арад өөһэдынгөө зэргэнүүдые гартиин ленинскэ Центральна Комитедые, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое тойрон улам бата нягтаар жагсаана. Советскэ Союзай ажалшад Коммунис партияа өөрынгөө шалгагдамал, хамтын вождь гэжэ тоолодог, арадай үндэһэн аша туһада бэелүүлэгдэдэг тэрэнэй дотоодын ба гадаадын политикые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө үнэн шударгыгаар тэмсэхээр гүйсэд шиидэнхэй байна. Партиин ленинскэ хараа шугам хубилшагүй бата. КПСС-эй XXVI съездын, тэрэнэй Центральна Комитедэй удаадахи Пленумүүдэй зохёон табиһан ажал ябуулгын тодо һонор программаар парти зэбсэгжэнхэй.

КПСС саашадаашье үйлэдбэриие али болохоор эршэ түгэсөөр хүгжөөхэ, эрдэм, техникын дэбжэлтэ хүгжэлтые хурдадхаха, гурим ба журам шангадхаха, арадай ажабайдалай материальна болон оюун бодолой хэм хэмжээе хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ хараа шэглэлээ үсэд нэтэрүүгээр, зоригжол түгэсөөр бэелүүлхэ юм. Тэрэ хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай болон интеллигенциин эбдэршэгүй бата холбооe, СССР-эй арадуудай аха дүүгэй хани барисаае бэхижүүлхэ, социалис демократиие хүгжөөхэ, совет патриотизмын болон пролетарска интернационализмын ёһоор, коммунизмын агууехэ нангин зорилгонуудта үнэн сэхэ байхаар хүнүүдые хүмүүжүүлхэ юм.

Мүнөөнэй орёо бэрхэшээлтэй, аюул түбэгтэй уласхоорондын оршон байдалда эб найрамдалай хэрэгые удаа дараалан аршалан хамгаалха, тэсэбэритэй ба һэримжэтэй байха, империализмын ээрхэг түримхэй һанаашалгануудые эрид шангаар буруу һүргэхэ, оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ хэрэгые КПСС болон Совет гүрэн өөрынгөө эгээл түрүүшын уялга гэжэ тоолоно.

Совет арад уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые хүсэнэй аргаар шиидхэлгые эрид буруушаадаг байха юм. Дайгүй амгалан тайбан байдал— манай нангин зорилго. Бата бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэмнай бидэнтэй хамта социализмын аха дүү оронууд, коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинууд, национальна болон социальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлшэд, термоядерна һандарал хосоролгые саран зайсуулхын түлөө тэмсэдэг арадай үргэн олониитэ байна.

Манай парти болон гүрэн ниитын элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан тайбанаар зэргэ оршон ажаһуулгын гол ёһонуудые бодото дээрэнь залан сэхээр, хэлбэришэгүйгөөр саашадаашье бэелүүлхэ юм. Бидэ бүхы оронуудтай эбтэй эетэй ажаһуухые, эб найрамдалай аша туһада үнэн сэхэ, бүтэмжэтэй һайн ажал ябуулхаар бэлэн правительствануудд болон организацинуудтай эдэбхитэй харилсаа холбоотой байхые хүсэнэбди.

Парти, Центральна Комитет, тэрэнэй хүтэлбэрилхы хүсэн Ленинэй тугта, Агууехэ Октябриин хэрэгтэ хэлбэришэгүй үнэн сэхэ юм гэжэ совет арад батаар мэдэдэг. Парти арадай этигэл найдабариие нангин наринаар хүндэлдэг, совет хүнүүдэй баян дэлгэр ажаһуудал ба аза жаргал тушаа анхарал оролдолгоёо өөрынгөө ажал ябуулгын эгээл дээдын уг зорилго гэжэ тоолодог юм. Парти болон арадай нэгэдэл манай хүсэ шадалай эшэ үндэһэн байгаа, байнашье, байхашье юм.

Юрий Владимирович Андропов Маркс—Энгельс—Ленинэй һургаалда хизаарлашагүй үнэн сэхэ, залан шууд, даруу номгон абари зантай, ажалша хүнүүдтэ тон дүтэ, тэдэнэй эрилтэ хэрэглэмжэнүүд болон аша туһада энэрхыгээр хандадаг, социалис Эхэ оронойнгоо аша туһада бүхы юумые зорюулжа шададаг хүн байһаараа коммунистнуудай, бүхы совет хүнүүдэй дурасхаалда хэтэ мүнхэдөө үлэхэ.

Коммунистнууд, бүхы совет хүнүүд өөһэдынгөө ангиин мэдэрэл болон эмхидхэлые, өөһэдынгөө хамтын үндэр дээдын шэнжэ шанарые шэнэ хүсэтэйгөөр харуулха, арадай ажахын түсэбүүд болон социалис уялгануудые дүүргэлгые, манай Агууехэ Эхэ ороной саашадаа һалбаран хүгжэлгые өөһэдынгөө зоригжол түгэс, шэн габьяата ажалаараа хангаха байха гэжэ гүнзэгыгөөр этигэжэ байһанаа Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет элирхэйлэн мэдүүлнэ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДҺЭЭ, СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМҺЭЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДҺЭЭ

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Юрий Владимирович АНДРОПОВ удаан саг соо үбшэлһэнэйнгөө һүүлээр 1984 оной февралиин 9-дэ 16 час 50 минутада наһа бараба гэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет гүнзэгы ехэ шаналал гашуудалтайгаар парти болон бүхы совет арадта мэдээсэнэ.

Коммунис парти болон Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, коммунизмын сургал һургаалнуудай түлөө, эб найрамдалай түлөө нугаршагүй тэмсэлшэ Юрий Владимирович Андроповой нэрэ совет хүнүүдэй, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэдээ үлэхэл.

ЮРИЙ ВЛАДИМИРОВИЧ АНДРОПОВОЙ ҮБШЭЛЖЭ, НАҺА БАРАҺАНАЙ ШАЛТАГААН ТУХАЙ МЕДИЦИНСКЭ ТОБШОЛОЛ

Ю. В. Андропов, 1914 ондо түрэһэн, интерстициальна нефридээр, нефросклерозоор үбдэһэн, шуһанайнь дараса дээшэлһэн, сахарна диабедээр үбшэлжэ, бөөрэнь муудаһан байгаа.

1983 оной февральһаа хойшо бөөрэнүүдэйнгээ хүдэлхээ болиходонь, гемодиализмын аргаар («хэмэл бөөрэ») эмшэлүүлһэн байна.

Иимэ аргаламжын ашаар тэрэнэй бэе яһала һайн, хүдэлхэ аргатай ябаа. Гэбэшье 1984 оной январиин һүүл багта доторойнь органуудта хангалтагүй хубилалтануудай болоһонһоо, шуһанайнь дарасын дээшэлһэнһээ уламжалан, бэень муудаба.

1984 оной февралиин 9-дэ 16 час 50 минутада зүрхэнэй сохисонь һуларaад, амилжа шадахаяа болижо, наһа бараһан байна.

Патолого-анатомическа шэнжэлгэ хэхэдэнь, үбшэниень тодоруулгын зүб байһаниинь гүйсэд элирүүлэгдээ.

СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын дэргэдэхи Дүрбэдэхи Главна управлениин начальник, СССР-эй Науканuудай академиин академик, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академик, профессор **Е. ЧАЗОВ**
СССР-эй Медицинын эрдэмэй академик, профессор **Н. ЛОПАТКИН**
СССР-эй Медицинын эрдэмэй академик, профессор **Н. МАЛИНОВСКИЙ**
СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин гэшүүн-корреспондент, профессор **В. ФЕДОРОВ.**
СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин гэшүүн-корреспондент, профессор **А. ЧУЧАЛИН**
СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин гэшүүн-корреспондент, профессор **В. СМАГИН**
Профессор **Г. КУЛАКОВ**
Профессор **А. ВОРОБЬЕВ**
Эмшэлэгшэ врач **В. АРХИПОВ**
СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин академик, профессор **Н. КРАЕВСКИЙ**
Эрдэмэй габьяата ажал ябуулагша, профессор **Ю. ПОСТНОВ**

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтооно:

1. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Юрий Владимирович Андроповой хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ иимэ бүридэлтэй комисси байгуулха: нүхэд К. У. Черненко (түрүүлэгшэ), Г. А. Алиев, В. И. Воротников, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, М. В. Зимянин, Е. К. Лигачев, А. П. Александров, С. А. Шалаев, В. М. Мишин, Г. М. Марков, Т. Н. Хренников, Н. А. Пономарев, В. В. Терешкова, И. И. Сенькин, М. А. Ульянов, П. И. Климук, В. С. Чичеров, Л. И. Абрамова.

2. Ю. В. Андроповые Улаан талмай дээрэ хүдөөлүүлхэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Юрий Владимирович АНДРОПОВОЙ хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ комиссиһаа

Юрий Владимирович Андроповой бэетэй хуурсаг Союзуудай байшангай Колонно зал соо 1984 оной февралиин 11-дэ табигдаха гэжэ комисси мэдээсэнэ.

Юрий Владимирович Андроповтой хахасахаяа ерэһэн ажалшадта Колонно зал байгша оной февралиин 11-дэ 15 часһаа 22 час болотор; февралиин 12-то болон 13-да 9 часһаа 22 час болотор нээлтэтэй байха.

[К]ПСС-эй ЦК-да, СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ [ПРЕ]ЗИДИУМДЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

[...] Центральна Ко[митет, СС]СР-эй Верховно [През]идиум, СССР-[эй Министрн]үүдэй .Совет [тогт]ообо:

[1. КПСС-]эй ЦК-гай Ге[неральна сек]ретарь, СССР-[эй Верховно] Соведэй Пре[зидиумэй Т]үрүүлэгшэ Юрий [Владимиров]ич Андроповой наһа бараһан ушарһаа 1984 оной февралиин 11-дэ, 12-то, 13-да, 14-дэ орон дотор гашуудал соносхохо.

Хүдөөлүүлгын үдэр эхин, найман жэлэй ба дунда һургуулинуудта һуралсалай хэшээлнүүд үнгэрэгдэхэгүй.

2. Юрий Владимирович Андроповой бэеые хүдөөлүүлхэ үедэ Москвада, союзна республиканuудай ниислэлнүүдтэ, баатар-хотонууд Ленинградта, Волгоградта, Одессэдэ, Севастопольдо, Новороссийскда, Керчьдэ, Тулада, баатар-хэрэм Брестдэ, мүн Калининград, Львов, Ростов-на-Дону, Куйбышев, Свердловск, Новосибирск, Шэтэ, Хабаровск, Владивосток, Североморск, Ставрополь, Петрозаводск хотонуудта ехэ буунуудай залпнуудаар ёһолхо.

Энэ үедэ Советскэ Союзай бүхы газар дайда дээрэ таһалгаряагүй үйлэдбэриин предприятинуудһаа бэшэ бүхы предприятинуудай, эмхинүүдэй хүдэлмэриие табан минутаар зогсоохо, фабрика, заводуудта, түмэр харгы дээрэ, далайн ба гол мүрэнэй флодой суднануудта гурбан минута соо үргэлжэлһэн дохёогоор салют үгэхэ.

ҺУНГАЛТАҺАА ҺУНГАЛТА ХҮРЭТЭР

ҺУНГАГШАДАЙНГАА УРДА ТООСОЖО БАЙХАДАА

ГҮРЭН түрымнай засагай дээдын орган— СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үдэрөө үдэртэ ойртожо байна. Эхэ оронойнь нийтын ажабайдалай шухала үйлэ хэрэгые политическэ ажалай хэмжээндэ үнгэргэхын тула олон тоото хэмжээ ябуулагдажа бэелүүлэгдэнэ. СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй һунгалтын һуулээр арадай ажахые хүгжөөхэ, арад зоной һуудал байдалые һайжаруулха, һунгагшадай захяа заабаринуудые дүүргэхэ талаар эрхилэгдэһэн хүдэлмэриингөө үрэ дүн согсолонобди, саашанхи хараа зорилгонуудые тухайгаа һунгагшадта уулзалгын үедэ хөөрэжэ үгэнэбди.

Улаан-Удэ хотымнай Советскэ районой коммунистнууд, ажалшад бүхы совет арадтаал адли үнгэрһэн табан жэлэй хугасаанай хүсэн түгэлдэр ажалай охин соо хүдэлжэ гараа.

Энэ үе соо районой партийна организаци, ажалша коллективүүд районойнгоо экономико болон соёл гэгээрэлые хүгжөөхэ, түсэбтэ даабаринуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ зарим тэды амжалтануудые туйлаа. Жэшээнь, арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёр жэлдэ промышленна предприятинууд продукци гаргаха, худалдаха даабаринуудаа саг үедөө дүүргэһэн. Гурбан жэлэй туршада промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 9,1 процентээр дээшэлээ. Оёдлоон хубсаһа хунарай эдлэлэй 28,8, 100 киловатт часай электроэнерги 22,9 процент, сонхын шэл 10,7 процент эхээр үйлэдбэрилэгдэг болоо. Тиихэдэ судна бүтээлгын заводой гаргадаг продукциин хэмжээн 41 процентээр ургаһан байна. Үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин бүхы ургалта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаа. Мүн ажалай иимэ үрэ дүн хүдэлмэрилэгшэдэй олоной хүсэлтэйгөөр, тэдэнэй тоое хороохо хэмжээнүүдые бэелүүлгын үедэ амжагдаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Һүүлэй үедэ районой предприятинуудта һэлбэн шэнэлэлгын талаар ба тэдэнийе шэнэ техникээр зэбсэглэхэ горитой хүдэлмэри дүүргэгдэнэ. Жэшээнь, үйлэдбэриин гол фондынуд 16,7, зэбсэгжүүлэлгын фонд 19,7 процентээр ургаа юм. «Электромашина», судна бүтээлгын, шэлэй заводуудта, һэеы гутлай фабрикада энэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдаа юм. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй хугасаада промышленна предприятинуудта 1200 гаран шэнэ оньһон тухеэрэлгэ тодхогдоһон байна. Тиихэдэ мүнөөнэй технологическа 147 процесс үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Эдэ бүгэдын ашаар бэе хүсөөр хэрэгдэг хүдэлмэриин 7 процентнь хороогдоо бшуу. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ түсэбэй хэмжээнүүд, уралан нарижуулгын дурадхалнууд бодото бэелүүлэгдэжэ, 5,3 миллион түхэригэй экономическа ашаг үрэ туйлагдаа.

Продукциин шанар хинан хүтэлбэриин комплексно гурим үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэжэ байна. Түсэбэй ёһоор районой 9 предприятида иимэ гурим бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Мүнөө тэдэнэй 8-дань тус гурим нэбтэрүүлэгдэнхэй. Шалгалта гараһан продукциимнай 25,3 процентдэ Гүрэнэй Шанарай тэмдэг олгогдонхой. «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводой коллектив эрхим шанартай горитой продукци гаргана. Мүн оёдолой «Туяана» нэгэдэлдэ, судна бүтээлгын заводто шанар һайнтай продукци үйлэдбэрилгэдэ горитой анхарал хандуулагдадаг юм.

Районоймнай предприятинууд арадай үргэн хэрэглэлгын эд бараа бүтээн гаргаха талаар зарим тэды амжалтатай. Жэшээлхэдэ, райондо үйлэдбэрилэгдэжэ байһан продукциин 55 процентнь иимэ эд бараан болоно.

Һүүлэй үедэ партиин райкомой, коллективүүд ажал эмхидхэлгын түрүү онол арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. 1980 ондо районой промышленна предприятинуудта нэгэ нарядай гуримаар 170 бригада хүдэлжэ байһан һаа, мүнөө тэдэнэй тоо 271 болонхой. Эдэ коллективүүдтэ фабрика болон заводуудаймнай хүдэлмэришэдэй 60 гаран процентнь ажаллана. Иимэ бригадануудай 129-дэнь хамтын дүн туйлаха ябадалда хүн бүхэнэй хабаадаһанай зэргээр салин хүлһөө хубаарилха гурим хэрэглэгдэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй сая болоһон һунгалтын һүүлээр район дотор барилгын горитой хүдэлмэри дүүргэгдөө. Байгша табан жэлэй гурбан жэлэй хугасаада дүн хамта 24 миллион түхэриг гаргашалагдаһан байна. Барилгын 8 барилга-заһабарилгын организацинуудһаа 1980 онһоо хойшо 35 миллион түхэригэй хүдэлмэри хээ.

Тэрэшэлэн районние болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ 9 миллион түхэриг гаргашалагдаба. Тиигэжэ эдэ жэлнүүдэй туршада гэрнүүд ба байшангуудай 370 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай нюур талануудые заһабарилагдаһан, хоёр мянгаад дүрбэлжэн метр талмайтай хуушарһан модон гэрнүүд абтаһан гээшэ. Смолиной, Свердловэй, Каландаришвилиин, Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэнүүдтэ һэльбэн шэнэлэлгын хүдэлмэри дүүргэгдээ. Илалтын проспект танигдашагүйгөөр хубилгагдаа. Мүн район дотор 22 гектарта ногоон болон сэсэг шэнээр тариигдаһан байна. Тиигэжэ түрэл хотоёо болбосон түхэлтэй болгохо талаар районуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Советскэ район 1982—1983 онуудта шалгарһан алдартай.

Гэбэшье манай районние гоё һайхан болгохын тула үшөө ехэ хүдэлмэри дүүргэгдэхэ зэргэтэй гэжэ бидэ тоолонобди. Нэн түрүүн хуушарһан модон гэрнүүдые шадаал һаа түргэнөөр усадхаха хэрэгтэй.

Эдэ жэлнүүдэй туршада транспортна предприятинууд, хэлхеэ холбооной ба хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжые хангалгын предприятинууд хүдэлмэриеэ һайжаруулаа. Жэшээнь, автомобильна, уһанай ба агаарай транспортаар 1983 ондо 1978 оной-хидо орходоо 60,2 процент ехэ ашаан зөөгдэһэн гээшэ.

Худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой, хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгын эмхинүүд үнгэрһэн үе соо хүгжэлтэ абаа. Табан жэлэй туршада худалдаа наймаанай розничнэд бараанай эрьесэ 24,3 процентээр, нийтын эдеэ хоолой —13,9 процентээр ургаһан байна. Үнгэрһэн энэ үе соо хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын районой эмхинүүдэй бэелүүлһэн хүдэлмэриин хэмжээн 26 процентээр дээшэлээ.

Тиихэдэ зоной элүүр энхые хамгаалан сахиха горитой хэмжээнүүд дүүргэгдэһэн байна, Медицинын материальна бааза хүгжөөгдөө. Ехэшүүлэй ба үхибүүдэй районой поликлиникэ шэнэ байшанда орожо, мүнөөнэй оньһон хэрэгсэлнүүдээр хангагдаа юм. Мүн районой ажалшадые соёлой талаар хангаха хэрэг һайжаруулагдаһан, дээдэ болон дунда тусхай һургуулинуудай, юрэнхы эрдэмэй дунда һургуулинуудай хүдэлмэри нарижуулагдаһан байна.

Район дотор ажалай эмхидхэлые һайжаруулһанай, социалис мүрысөө саашадань хүгжөөһэнэй, үйлэдбэри дээрэ гурим, журам бэхижүүлһэнэй ашаар зарим тэды амжалта туйлагдаа. Тодорхойлходо, 1983 ондо ажалай сагмиин хии гээхэ ябадал 1980 онойхидо орходоо 13 процентээр доошолуулагдаа, заһиргаанай табилгаар ажалһаа сүлөөлэгдэхэ ушарнууд хоёр дахин үсөөрүүлэгдээ, ажалһаа гаража ошолго горитойгоор хороогдоо.

Мүнөө районой промышленна предприятинуудай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын эмхи зургаануудай 20 мянга гаран хүдэлмэрилэгшэд энэ табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид бэелүүлхэ гэһэн социалис уялгануудые абаа. Һаяшаг болоожо үнгэрһэн областной партконференциин делегадууд Социалис Ажалай Герой Л. Н. Ахметвалеев (авиапредприяти), В. В. Минин (судна бүтээлгын завод) Д. Б Зурлова (столовонуудай нэгэдэхи трест), О. Д. Белых (шэлэй завод), Н. А. Туманова («Туяана» нэгэдэл), болон бусад район дотор дэлгэрһэн мүрысөөнэй манлайда ябана.

Нютагай Соведүүдэй ба СССР-эй Верховно Соведэй энээнэй урда тээ үнгэрһэн һунгалтануудай үедэ һунгагшадай хэлэһэн захяа заабаринуудые дүүргэхэ талаар хүдэлмэри районно Соведэй гүйсэдкомой, КПСС-эй райкомой ажал ябуулгада шухала һуури эзэлһээр. Һунгагшадай ехэнхи захяанууд дүүргэгдэнхэй гү, али шиидхэгдэжэ байна гээд тэмдэглэлтэй. Сэлэнгэ мүрэнэй эрьеые болбосон түхэлтэй болгохо хэмжээнүүд дүүргэгдээ, «Спартак» гэжэ стадионие һэльбэн шэнэлхэ хүдэлмэри гүйсэд хэгдэбэ. Тиихэдэ Вагжанов тосхондо ажаһуугшадые зайн галаар хангаха хэрэг гуримшуулагдаһан, Батарейкэдэ байрланхай бүхы хүн зондо таталюургүй хүрэхэ уһан үгтэдэг болоһон. Профсоюзна үйлсэдэ оршоһон 120 квартиратай хоёр гэртэ электрическэ пеэшэнгүүд тодхогдоһон, Серовой нэрэмжэтэ соёлой байшан гүйсэд заһабарилагдаһан, шэлэй заводой тосхондо «Сельхозпродукты» гэжэ магазин нээгдэһэн, үдэшын болон һуниин сагта 10-дахи маршрудаар олон автобус ябуулагдадаг болоо. Мүн бусадшье олон захяа заабаринууд бэелүүлэгдээ гэжэ онсолонтой. Гэхэтэй хамта бэшэгдэжэ абтаһан зарим захяанууд дүүргэгдээгүй байһаар.

Районой экономическа ба социальна хүгжэлтэдэ, ажалшадые, түбхын түрүүндэ залуу үетэнние хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ дутуу дунданууд үшөө бии. Тиимэһээ КПСС-эй райком, районно Соведэй гүйсэдком, партийна организацинууд, бүхы депутадууд СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые угтуулан, ажалшадые шэнэ амжалтануудта зоригжуулха, ажахын болон социальносоёлой байгуулалтын асуудалнуудые түргэнөөр шиидхэлгэдэ хүбитаяа оруулалсаха, һунгагшадай захяануудые заатагүй дүүргэхын тула оролдолго гаргаха зэргэтэй бшуу.

КПСС-эй ЦК-гай баталан абаһан шухала документ дотор хэлэгдэһэнэй ёһоор, ССР Союзай гүрэнэй засагай дээдын органай һунгалта хадаа гүрэн түрымнай нийтэ-политическэ ажабайдалда ехэ удха шанартай үйлэ хэрэг мүн. Тиимэһээ энээндэ зорюулагдаһан бүхы асуудалнуудые саг болзор соонь, эмхи гуримтайгаар дүүргэхэ шухала.

Мүнөө һунгалтын урда тээхи хүдэлмэри харюусалгатай хаһадаа оробо. Район доторнай һунгуулиин 37 участок эмхидхэгдэнхэй, тус бүридэнь агитпункт бии. Һунгуулиин участково комиссинууд байгуулагданхай. Һунгагшадай дунда ябуулагдажа байһан нийтэ-политическэ хүдэлмэридэ 175 агитколлектив, 2300 гаран агитатор хабаадалсана.

СССР-эй гүрэнэй засагай дээдын органой ээлжээтэ һунгалта хадаа манай орон дотор арад түмэнэй ёһото засагай мандан байһанай, совет арадай партияа жагсан тойроһон бата нэгэдэлэй, ажалша түмэнэй коммунис суртал һургаалда үнэн сэхэ байһанай гэршэ болон үнгэрхэнь дамжаггүй.

В. БАШКЕЕВ,
КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь.

ШЭНЭ АМЖАЛТАНУУД ТЭЭШЭ

— Мүнөө манай орон дотор СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлдэлгэ түлэг дундаа ябажа байна. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, мүн энэ һунгалтын үдэрые ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтаха гэһэн эрмэлзэлтэйгээр районой ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ хүдэлнэ,— гэжэ арадай депутадуудай Хориин районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, районой агропромышленна нэгэдэлэй соведэй түрүүлэгшэ К. А. Урмакшинов арадай ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ хэһэн элидхэлэйнгээ эхиндэ хэлэбэ. — Районой промышленна предприятинууд үнгэрэгшэ жэлэй туршада амжалтатайгаар ажаллажа, гүрэндэ продукци худалдаха түсэбөө 102,8 процент дүүргэһэн байна. Энэ хэрэгтэ Хүрбын, Дээдэ-Тайлсын леспромхозууд, Хориин, Дээдэ-Тайлсын, Хүрбын лесхозууд, районой типографи, Госкомсельхозтехникын районно нэгэдэл болон бусад предприятинууд хубитаяа ехээр оруулаа.

1983 ондо промышленна предприятинууд ажалайнгаа бүтээсые 4,4 процентээр үлүүлээ. Тэдэнэр үйлэдбэрилһэн продукциингаа шанарые нилээд дээшэлүүлһэн байха юм.

Модо бэлэдхэлгын пунктнуудай дундаһаа Хүрбын леспромхозой Бага-Хүрбын пункт ехэ амжалтатайгаар хүдэлжэ, түсэбтэ даабаряа 104,4 процент дүүргээ. Тиигэжэ тус коллектив хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 5 мянган кубометр модо бэлэдхээ бшуу.

Харин ой модо бэлэдхэлгын мастерска участогуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Хүрбын леспромхозой Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын орденто Надежда Борисовна Кавандинагай хүтэлбэридэг коллектив шалгаржа, район доторoo түрүү һуури эзэлээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй туршада «Бурводстройн» нүүдэл-оньһожоруулагдамал колонныи, барилга-заһабарилгын участогай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын үйлэдбэриин управлениин, госпромхозой коллективүүд урдынхиһаа һайнаар ажаллажа, түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргээ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Эдэ предприятинуудта һайнаар хүдэлдэг хүнүүд олон. Тэдэнэй дундаһаа 335-дахи нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын шулуушан Иннокентий Петрович Трунев, 4-дэхи нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын электро-хабсаргагша Анатолий Николаевич Бородин, Госкомсельхозтехникын районно нэгэдэлэй жолоошон Василий Николаевич Эпов болон бусадые нэрлэжэ болоно.

Промышленна предприятинуудай 1983 оной ажалай дүнгүүдые согсолон хаража үзэхэдэ, тэдэнэй ажал хүдэлмэридэ горитойхон дутуу дунданууд үшөөл бии байһаар. Илангаяа үйлэдбэрилһэн продукциин шанарые һайжаруулха, ажалай журам шангадхаха, үйлэдбэриин бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ үсэд шанга тэмсэл ябуулагданагүй гээд элидхэл дотор хэлэгдээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй туршада районой совхозууд түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэжэ шадаба. Илангаяа тараан ажалай хүдэлмэрилэгшэд хэзээ хэзээнэйхиһээ үндэр амжалта туйлаа. Гүрэндэ орооһо тараа тушааха түсэб 171 процент дүүргэгдээ. Энэ талаар Үдын, Хүрбын совхозууд ехэ амжалта туйлаа.

Районой ажахынуудай тараашад энэ туйлаһан амжалтаяа бүри арьбадхан, байгша ондо бүри үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэхэ зорилготой.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ургаса тараанай баян хэшэгһээ, үбһэ тэжээлэй элбэг байһанһаа боложо, мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ тушааха түсэбүүд болзор соогоо дүүргэгдээ. Дээдэ-Тайлсын, Хүрбын, Үдын, Хориин совхозууд абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлээ. 1982—1983 онуудай малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэһэнэйнгээ түлөө Хүрбын совхоз КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй, Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотада хүртөө бэлэй. Дээдэ-Тайлсын совхозой һү һаалиин фермын коллективүүд жэл бүри һү һааха даабаринуудаа хододоо дүүргэжэ ябадаг. Энэнь ехэл һайшаалтай

Гадна район мяха, нооһо гүрэндэ тушааха түсэбүүдээ амжалтатай бэелүүлээ. Энэ талаар Үдын, Хүрбын, Дээдэ-Тайлсын совхозууд һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Саашань нүхэр Урмакшинов районойнгоо түрүү малшадайнгаа ажал хэрэгүүдыень магтан хөөрөө. Элидхэлшэ түгэсхэлдөө арадай гэгээрэл, бэеын элүүрые хамгаалга, соёл культурын хүгжэлтэ тухай онсолон тэмдэглэһэн байна.

Мүнөө манай совет орон дотор һургуулиин шэнэ реформо тухай хөөрэлдөөн үргэнөөр үнгэргэгдэжэ байна. Энэ хэрэгтэ гансашье районой һургуулинуудай багшанар бэшэ, мүн бүхы олониитэ, эдэбхитэйгээр хабаадалсан, партиин ЦК-гай проектые зүбшэхэ, һанамжа дурадхалнуудаа оруулха зэргэтэй гээд тэрэ үгынгөө түгэсхэлдэ тэмдэглээ.

— Манай ажахын тараашадай туйлаһан амжалтанууд тухай элидхэл дотор яһала тодорхойгоор хэлэгдээ. Тиимэһээ би зарим тэды тоо, баримтануудые үшөө дахинаа дурдан хэлэһүү. 1100 гектар талмай дээрэ шэниисэ тариһан байгаабди. Тэрэнэйнгээ гектар бүриһөө 17,6 центнер ургаса хуряагаабди, — гээд «Георгиевский» совхозой директор П. Я. Захаров элидхэл тушаа үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэһэн байна. —Тракторно-тараан ажалай бригадые дүршэлтэй механизатор, парткомой гэшүүн Анатолий Сергеевич Катин хүтэлбэрилнэ. Тус бригада хоёрдохи жэлээ бригадна подрядай гуримаар ажаллажа, үндэр баян ургаса хуряаба.

Һүүлэй үедэ манай совхоз үбһэ тэжээл урдынхиһаа ехээр хуряажа абадаг болоо. Гурбан жэлэй саада тээ 28 — 29 мянган центнер үбһэ хуряадаг байһан һаа, харин үнгэрэгшэ жэлдэ 49 мянган центнертэ хүргөөбди.

Ургаса тараанай элбэг байһанһаа угамжалан, һү, мяха, нооһо ехээр үйлэдбэрилөөбди.

Эхилээд байгаа энэ жэлэй туршада туйлаһан амжалтаяа бүри арьбадхан, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха гээшэ манай гол зорилго болоно,— гээд нүхэр Захаров хэлээ.

Хандагайн леспромхозой модо зөөдэг автомашинын жолоошон «Хүндэлэлэй Тэмдэг» болон Ажалай Улаан Тугай орденто И. А. Борисов, Хүрбын леспромхозой Бага-Хүрбын модо бэлэдхэлгын пунктые даагша С. Н. Бальхеев гэгшэд элидхэл тушаа үгэ хэлэхэдээ үйлэдбэри дээрэээ дайралдаһан дутагдалнуудые яажа усадхан, түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэжэ байһан тухайгаа хөөрэжэ үгөө. Хандагайн, Хүрбын леспромхозууд модо зөөдэг машинануудай дутамаг, мүн харгы заһабарилха оньһон техникын үгы байһан дээрэһээ заримдаа графигаар хараалагдаһан хүдэлмэреэ дүүргэжэ шаданагүй гээд тэдэнэр тэмдэглээ.

— Мүнөө хаа хаанагүй гүрэн түрын удха шанартай документ болохо КПСС-эй ЦК-гай проект зүбшэн хэлсэлгэ түлэг дундаа ябажа байна,— гээд Хори һууринай нэгэдэхи дунда һургуулиин багша Д. Е. Болдонова хэлэбэ. — Үхибүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ эдэнэрэй мэргэжэлыень зүбөөр шэлүүлэн олуулха хэрэгтэ багшанарай уялга тон ехэ байна. Хамагай түрүүндэ һайн материально-техническэ баазатай болохо хэрэгтэй. Энэ хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэн бэелүүлгэдэ олониитэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсаха зэргэтэй,— гэбэ.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэдэ Дээдэ-Тайлсын совхозой ахамад зоотехник П. В. Помуран, Хүлэй совхозой һаалишан У. Ф. Землянухина, «Бурводстрой» нүүдэл-оньһожоруулагдамал колоннын начальник Н. Ц. Очиржапов, Хүрбын совхозой парткомой секретарь Д. Д. Табданов болон бусад хабаадалсаба.

Зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадалсахаяа ерэһэн мүрысөөтэ Хэжэнгын районой делегациин хүтэлбэрилэгшэ, арадай депутадуудай Хэжэнгын районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Г-Б. С. Сангадиев, районой шефүүд Улаан-Үдэ хотын КПСС-эй Железнодорожно райкомой хоёрдохи секретарь В. И. Желаев, судна бүтээлгын заводой профкомой түрүүлэгшэ И. А. Балдынов гэгшэд үгэ хэлэһэн, дурасхаалта бэлэгүүдые барюулһан байна.

Зүблөөн дээрэ нэгэн дуугаар районой ажалшадай 1984 оной социалис уялганууд баталан абтаа.

Баяр ёһололой оршон байдалда мүрысэдэг Хориин, Хэжэнгын районуудай хоорондохи социалис мүрысөөнэй дүрим баталагдан абтаа. Тэрээн доронь районуудай этигэмжэтэ түлөөлэгшэд гараа табиһан байха юм.

Эндэ түрүү коллективүүдтэ партиин райком болон арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугууд болон вымпелнүүд, мүн ажалай түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

«Улаан Аха» колхозой түрүү хонишон Ирина Бальжировна Соётоева түрэл ажахынгаа хонин һүрэгые Бэлэг-Шэбэй гэжэ газарта гэр бүлөөрөө харууһалжа байдаг юм. Тэдэнэр хамаг үбһэ тэжээлээ намарай дулаанһаа гамнажа, хагда элбэгтэй хада хабсагай өөдэ хонидоо үдэр бүри туужа, үдэшэ орой болотор садатарнь бэлшээдэг байгаа. Хонидойнь байраар һонирхон хараһамнай, шанар һайнтайгаар дулаалагдаһан, яб-таб гэмэ байдал үзэгдөө һэн.

Ирина Бальжировнагай нүхэр Владимир Бадмаевич Мунконов хоёр эхир хүбүүдээ дахуулаад, үбһэ зеленкоёо һайн шанартайгаар хуряажа абадаг заншалтай. Тэрээнһээ гадна, хонишодой булэ өөһэдынгөө хүсөөр витаминтай нэмэлтэ тэжээл суглуулжа абадаг. Жэшээнь, энэ жэлдэ тэдэнэр 200 мэшээг набша намаа, 100 мэшээг буржагар ая, 1000 килограмм аарса бэлэдхэһэн, мүн хасууриин нилээд ехэ шэлбээһэ хатаан абаха зорилготой байна.

Бэлэг-Шэбэйн хонишод харууһалжа байһан эхэ хонин бүриһөө хурьга абадаг болоһоор үнинэй юм. 1982 ондо зуун хонин бүриһөө 112 хурьга абаа һэн. Тэрээнһээ хойшо ямаршье эрхэ байдалай тохёолдоошье һаань, зуунһаа зуус нэгэтэшье алдаагүй юм.

— Хүбүүдэймнай тиигэжэ хэлэбэл, этигэлтэй, Эдэмнай гол хүсэмнай гээшэ, — гэжэ Ирина Бальжировна энеэбхилэн хүбүүдээ магтана.

Мунконовтоной эхир хоёр хүбүүд наймадахи классай һүүлээр аба, эжынгээ ажалые халан абажа, отара дээрэ хүдэлхэеэ үлөө һэн. Ажал гэхэдэ, урагшаа зүдхэдэг, элдэб үлүү аяг ааша гаргадаггүй зантай эдэ хоёр хүбүүд эхэ эсэгэдээ, түрэл колхоздоо ехэ туһа хүргэнэ.

Коммунист И. Б. Соётоева үнгэрһэн январь һарада боложо үнгэрһэн областной партийна XXXII конференцидэ хабаадаһан байна.

Д. ДУГАРОВ.
Авторай фото.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. Б. Соётоева.

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

АЖАЛ ХЭРЭГЭЙНЬ АРЮУН ЗАМ

Арбан жэлэй саада тээ Н. М. Кокоулин Байгал-Амарай түмэр зам барилсахаяа Кировскэ областьһоо ерэһэн юм.

— «Агууехэ түмэр замай барилга тухай сэрэгэй албанда байхадаа дуулаа һэм. Албанайнгаа дүүрэхэдэ БАМ-ай барилгада хабаадаха гэжэ шиидээб. Жолоошод барилга дээрэ илангаяа хэрэгтэй байдаг ха юм»,— гэжэ Николай Михайлович хөөрэнэ.

....Мүнөө Н. М. Кокоулин дүршэл ехэтэй бэрхэ жолоошон болонхой. Хэдэн жэлэй урда тээ 1977 ондо арбаад жолоошодые суглуулжа, бригадын эмхидхэгдэхэдэнь, булта нэгэн дуугаар Николай Михайловичые бригадир болгохо гэжэ шиидээ һэн.

...Түрүүшын харгы гаргаха гээшэ одоол хүндэ хүшэр байдаг ха юм. Үбэлэй хүйтэндэ, зунай шабар шабха соогуур хүндэ машинануудые жолоодожо, түмэр замай барилгашадта хэрэгтэй ашаагнь хүргэхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Холын харгыда машинануудай эбдэрхэдэ, жолоошод оэе бэедээ заатагүй туһа хүргэдэг, эбдэрһэн юумые заһалсадаг ёһо гуримтай ха юм. Илангаяа бригадаараа хамтын гуримаар хүдэлхэдөө, жолоошон бүхэн нүхэдэй түлгын үнэтэй байһанные бүришье һайнаар ойлгодог.

— Манай хүбүүд зургаан жэл соо эбтэй эетэй, нэгэ бүлын хүнүүд шэнги болонхой. Ажалша бэрхэ жолоошод олон. Тэдэнэй тоодо Н. В. Касьянов, А. А. Грязнов, А. Н. Ермаков болон бусад ородог. Ажалай журам эбдэхэ, даажа абаһан хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандаха ушарнууд усадхагданхай. Бригадын гэшүүн бүхэн нэгэ нэгэндээ найдажа, хүн бүхэндөө этигэжэ хүдэлдэг,— гэжэ Н. М. Кокоулин үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.

Үнэхөөрөө эбтэй хүнүүдэй хүдэлмэриньшье урагшатай гээшэ бээзэ. Арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые бригадань уридшалан дүүргэһэн юм. Харин бригадир өөрынгөө табан жэлые гушан табан һара үлүүтэй саг соо дүүргэжэ, ажалай ёһотойл жэшээ харуулаа.

Энэ табан жэлэйнгээ түсэбые мүн лэ сагһаа урид түгэсхэхөөр хараалаанхай, һара бүриингөө даабарие 120 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

Солото бригадир жолоошодойнгоо миин байха ушарнуудые усадхахын тула холын рейснүүдтэ гарана. Усть-Илим, Улаан-Үдэ, Ангарск хотонуудаар ябажа, бутархай шулуу, элһэ, барилгын материалнуудые шэрэдэг юм. Тиигэжэ жолоошон бүхэнэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга боломжонуудые бэдэрдэг байна. Мүнөө үедэ бригададань «Магирус» түхэлэй автомашинанууд олон. Тэдэндэ запчастьнуудай хомор байдаг ушарһаа элдэб онол аргануудые ухаалан бодомжолхо ушар гарадаг. Тиимэ аргаар, жэшээнь, генераторнууд болон рессорнуудые саг соонь һэлгэхэ асуудал шиидхэжэ шадаа юм.

Н. М. Кокоулин нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Бригадынгаа, мүн гаражай хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, суглаанууд дээрэшье ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар дурадхалнуудые оруулдаг. Тиимэһээл партиин райкомой гэшүүнээр хоёрдохиёо һунгагдаа бшуу. Һаяхан үнгэрһэн областной партийна конференци дээрэ уулзахадамнай, Николай Михайловичай энгэрые «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден, «Байгал-Амарай түмэр замые барилгын түлөө» гэһэн медаль, мүн ВЛКСМ-эй ЦК-гай олон тоото шагналнууд шэмэглэн толотожо байгаа һэн. Зүб даа, үнэхөөрөө баатарлиг ажалаараа шалгарһан хүнүүд гүрэн түрымнай үндэр шагналда хүртэнэ ха юм. Һанаад үзэхэдэ, Н. М. Кокоулинай Усть-Кутһаа аяар Куанда хүрэтэр зурыһан харгын далан байгуулгада шэрэһэн шулуугень обоолжо хараа һаа, үльгэр соо хэлэгдэдэг баатарнуудай хүдэлгэдэг хада уулануудһаа заахашье бага байхагүй ха.

«БАМ — минии хуби заяан болоо» гэһэн үгэнүүдынь эжэлүүдгүй һанагдана. Тиигэхэньшье буруу бэшэ, юуб гэхэдэ, Николай Михайлович эндэ наһанайнгаа нүхэрые олоо, агууехэ барилга хоёр хүүгэдэйнь тоонто болоо ха юм.

Ц. ОБОРОВ.

ХАБАРАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ УГТУ

КАЛУГА. Калужска областиин механизаторнууд тарилгын ба хүрьһэ элдүүрилгын бүхы техникые хабарай хүдэлмэридэ бэлэн болгобо. Олонхи ажахынуудта орооһо хуряалгын комбайнуудые заһабарилжа дүүргээ. «Сельхозтехникын» олохон районно нэгэдэлнүүдтэ байгуулагдаһан хуушан запчастьнуудые заһабарилха цехүүд ехэ туһа нэмэри болоо.

ЯНГИЕР (Сырдарьинска область). Эрдэмтэдэй заабаринуудые нарниаар дүүргэжэ, эндэхи тараашад газарай хүрьһэнэй хужар угааха хүдэлмэри түргэнөөр ба эрхим шанартайгаар дүүргэбэ. Эрдэмтэд поли бүхэние һайнаар шэнжэлжэ үзөөд, уһалалгын картограмма табиһан байгаа. Бүхы талмайе гансата бэшэ, харин багахан участогуудаар уһалхада, булюу һайн гэһэн мэргэжэлтэдэй заабаринууд ашаг үрэтэй байшоо. Тиигэжэ ехэ уһа алмагдаһан, газар жэглээр уһалагдаа.

НАЛЬЧИК. Февралиин эдэ үдэрнүүдтэ Кабардино-Балкарай солото кукурузашадай плантацинууд һуралсалай газар болонхой. Эндэ мэргэжэл шадабариин хэшээлнүүд үнгэргэгдэнэ. Хабарай хүдэлмэридэ бэлдэхэ зуураа, тараашад түрүү ажахынуудай дүй дүршэлые халан абана, индустриальна аргаар кукуруза тарижа ургуулха хүдэлмэрие нарижуулан һайжаруулна.

Баксанска районой «Красный Кавказ» колхоз иимэ ажахынуудай тоодо ородог. СССР-эй Верховно Соведэй депутат Х. Гутовай даадаг эндэхи тараалан дээрэһээ эгээл баян ургаса хуряагдадаг юм. Кабардино-Балкари доторoo эгээн түрүүлэн тэрэнэй коллектив ажалаа бригадна гуримаар эмхидхэдэг болоо һэн.

АЛМА-АТА. Казахстан дотороо эгээ түрүүлэн Кокчетавска областиин механизаторнууд тараалан дээрэ хоёрдохёо саһа тогтоожо эхилбэ. Саһа хахалдаг юрын тракторнуудтай хамта харгы сэбэрлэдэг түхеэрэлгэнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Энэнь саһа тогтоохо хүдэлмэрие эршэмтэйгээр ябуулха арга олгоно. Үдэр бүри республика дотор 600 — 700 мянган гектарта саһан хахалагдана.

РИГЭ. Латвида бэлэдхэгдэһэн клеверэй ба хүсы үбһэнэй үрэһэ хүрэнгэ хабартаа нуга сабшалангай ногооной ургасые горитойгоор дээшэлүүлхэ арга олгохо байна.

Гансал шанаржуулан һайжаруулагдаһан участогуудта ногоонoй үрэһэн таригдадаг болонхой. Үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэжэ илгаха, тэрэниие тарилгын шанарта хүргэхэ бүхы хүдэлмэрие тусхай шэглэлтэй ажахынууд дүүргэнэ. Ажахынуудта ногооной үрэһэ хүрэнгэ тарижа, малай тэжээлэй баазые горитойгоор дээшэлүүлхэ гэжэ хараална.

ОШ. «Кызыл-Кия» гэжэ совхоз-заводой тараашад эртын редис жэгдэ тарижа эхилбэ. Овощ ургуулдаг арбан звено тон богони болзорто — долоон хоногто редис тарижа дүүргэхэ уялга абаа. Энэнь мартын һүүлтээшэ Киргизэй урда хубидахи худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ витаминаар баян продукци элбэгээр эльгээхэ арга олгохо байна.

Ажахын ажалшад энэ хүдэлмэрие урдынхиһаа һараар урид эхилээ юм. Газарай хүрьһые хүйтэнһөө хамгаалха түрүү арга хэрэглэгдэнэ. Тарилгын бүхы талмай участогуудта хубаагдажа, түмэр армагууд баригдаа юм.

Орой ... ДУУД

АЖАЛАЙ ЭРШЭТЭ ДОЛГИН СООГУУР

...уутан юм. ...ной түрүү... ...на гигант. ...локомотив... ...ый завод... хүдэлмэришэдэй нэгэн, ...рдэнтэ слесарь Родьев. Буряадай ав... ...нэгэн хото ...оной эуг бүхэнhөө суг... ...дуударгы барилгашадай ...хашаа сооhоо түрүү... ...возой доро... ...рабан тэрэ гушаад оной ...түүлшн комсомол... Мария Родьевтоной хүбүүнэй түрэhэн ...зориггор баг тайтын ...й хүтэжээ. Эсэгын ар... ...үүдэй нэгэн Юрэшье ...хүндэ жэлнүүдтэ ...ээ ябахадаа, Юра ...нютагаhаа хажуугаар ...зам дээгүүр, батга... ...бадхуулан, баруужа... ...р хүсэтэ түмэр «ху... ...эн харадагшье байжа ...бага hанаhаншье ...аан-Үдэ срэжэ, түмэр ...илищада ороо гэжэ

...нщила дүүргээд, Юра ...ив-вагон заhабарилгын ...цехтэ слесареэр ху... Дайнай hүүлэй жэл... ...ажахые hэргээн бод... ...хүндэшье hаа, жабхи... ...байгаа бшуу. Ажалай ...уд Е. Г. Курочкин, И. И. Милин, А. И. ...туев болон бусад ху... ...эй амжалта түгэс ...тын намтарые үргэл... ...үстэнэй нэгэн Юрий ...суута бригадир Сте... ...гадада ороhон юм.

...нэ мэргэжэл'ээ, түрэл ...эгүй.

...а албанда Номгон ...ябаhан. Оролдосотой, ...аайнашье шалгардаг. ...ардаг онгосын торпе... ...ев подразделениингээ ...hэн, Флодой комсомо... ...н делегадаар hунгаг... ...Гэрэлэй нэрэ сэрэгэйнь ...дэй дэбтэртэ оруулаг...

...амад старшина Юрий ...бусахадаа, түрэл кол... ...ерээ бэлэй.

...минии түрэhэн гэрни, ...ни, наhанайлмни хани ...Алдар суутай, өөрын ...ллектив ха юм. Үдэр ...р солонь, хүсэ шада... ...дэлмэришэднайшье за... ...солодо, алдар сууда ...идэ манай урда үеын ...— гушаад-дүшөөд ...габьяата хүнүүдhээ ...одогбди,— гэжэ Юрий ...ө hэн.

...нь өөрынь бригадын ...бригададань мүнөө 12 ...подрядай гуримаар, ...жалдаа хабаадаhанай ...олон абажа, хүдэл... ...эрхэ хүдэлмэришэд— ...шудаланхай. ...гарабал, бэе бэеэ ...адаха. Бригадын вете... ...Николаевич Мясни... ...евич Клочихын гэгшэд ...та залуушуулые hур... ...байна бшуу.

...шье гэжэ даа... Бури ...жэлые түгэсхэжэ ...игада удаадахи, юhэ... ...ые бултадаа сугтаа ...ээ баталhан юм. Тэрэ ...ектнүүдэй хоорондын ...ндэ түрүүлдэг.

...Юрий Николаевич Родь... ...идхэхы, ударидахы ша... ...той, шударгы ажалай ...ехэ нүлөөтэй. Тэрэ ...түрүүлэн шэнэ юумэ ...о ябадаг юм. Табада... ...сарь-универсал байха... ...чнигой, гагнууршадай, ...щигой, детальнуудые ...томат машина хүдэл... ...үдые гүйсэд шудалан... ...а тэрэнэй мэдэхэ, ша... ...участок дээрэнь үгы ...ний бүхы асуудалнуу... ...бодомжолжо, зохёохы ...оролдодог. Иимэ эр... ...ынгоо ашаар Юрий Ни... ...нарижуулгын хүдэл... ...онхон. Буряадай АССР... ...ан нарижуулагша Ю. Н. ...эгдэхи табан жэлэй ...э дурадхал оруулаад, ...глэжэ, аяар 16704 тү... ...хэhэн байна. Тиигэжэ ...лтан гарта мастер» гэ... Энэ нэрэ соло үсөөхэн ...байха юм.

...евич Родьевой ажалай ...нис ажалай ударник» ..., «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ...абьяата ажалай түлөө. ...түрэhөөр 100 жэлэй ойн ...эн медаль. 1977, 1978, 1979 онуудай социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшын ба «Юhэдэхи табан жэлэй ударник» гэhэн тэмдэгүүд гэршэлнэ. Мүн тэрэ олон тоото Хүндэлэлэй грамотануудаар, СССР-эй Зам харилсаанай министрhээ часаар шагнагдаhан байха юм.

Ажалаарнь хүнине сэгнэдэг. Ажал гээшэ хүндэ алдар соло асардаг гээшэ бэзэ. Ажал гээшэ хүнэй ажабайдал болонхой. Теэд хүнэй ажабайдал гансал ажал бэшэ бшуу. Ниитын хүдэлмэри, хани нүхэсэл, гэр бүлэ гэхэ мэтэ, юрын сүлөө сагшье мүн лэ хүнэй ажабайдал болоно ха юм.

Юрий Николаевичые бригадынь, цехэйнь хүдэлмэришэд даруу номгон зантайшье hаа, хамтынгаа хэрэгэй түлөө, хүн бүхэнэй түлөө үнэн зүрхэнhөө оролдодог, элдэб хазагай, буруу ябадалнуудтай эбсэшэгүй тэмсэдэг хүн гэжэ тоолодог. Энэнь тон зүб. Тиимэл хадань тэрэнние цехэйнгээ профсоюзай организацинн түрүүлэгшээр hунгаhхай бшуу. Үнгэрэгшэ жэлэй октябрь hарада ажалдаа коммунис ёhоор хандалгын хүдэлөөнэй эхилhээр 25 жэлэй ойдо зорюулагдаhан Бүхэсоюзна зүблөөндэ заводойнгоо коллективые түлөөлхэ эрхэдэ хүртөө hэн. Ажалай эмхидхэгшэд-бригадирнуудай ба профсоюзай хүдэлмэрилэгшэдэй тэрэ хуралдаан дээрэhээ Ю. Н. Родьев олохон шэнэ юумэ хадуужа, ойлгожо абаhан байха.

Гэр бүлэнь... Юрий Николаевич наhанайнгаа нүхэр Эльвира Григорьевиатаяа хоёр үхибүүдтэй. Наймадахи, дүрбэдэхи классуудан hурагшад Вадим Света хоёрынь 41-дэхи hургуулида hурадаг. Эсэгынь заводой коллектив хүүгэдэйнь hургуулине шефтээ абанхай. Юрий Николаевич Вадимайнгаа классай түрэлхидэй комитедые толгойлдог байха юм.

Аяар гуша гаран жэлдэ нэгэл ажалдаа хүдэлхэдэ, нэгэл дадал болошоhон харгыгаараа, нэгэл проходойдоо ошоходо хашартай болошохо шэнгеэр hанагдажа магад. Энээн тухай бишье Юрий Николаевичhаа асуугаа hэм. Тэрэ урдаhаамни урихаhаар миhэрэн:

—Тиигэжэ hанахашье зон олдожошье болохо юм аалам. Теэд би, минии нүхэд тэрэ hанал бодолые ойлгохогүй хабди,—гээ hэн.—Бодоод үзыт. Заводни минии түрэhэн гэр, коллективни, минии бүлэ ха юм. Бидэ хоорондоо аха дүүнэрпээ өөрэгүй дүтэ холбоотойбди. Теэд ажалнай... Тэрэнние нэгэл дадал болоhон ажал гэхэ аалши? Үдэр ерэхэ бүри ондоо, орёо нарин, hонирхолтой болоно ха юм. Табяад онуудта, жэшээнь, алха, сабшуур барижа хүдэлдэг байhан hаа, мүнөө орёо нарин зэмсэгүүдтэй болонхойбди. Ерээдүймнай бүришье hонирхолтой байхал. Заводнай hэльбэн шэнэлэгдэжэ, үргэдхэгдэжэ байна, hуудал байдалнай hайжарна. Коллективэйнгээ нэрэ хүндын, ерээдүйн ехэ хэрэгүүдэй түлөө оролдохо гээшэ манай, хүдэлмэришэдэй, нангин уялга ха юм.

Зүб лэ даа. Хамтын хэрэгэй түлөө хамсыгаа шуужа оролдожо ябаhан энэ юрын хүдэлмэришэнине ажалша коллективэй арадай түлөөлэгшэ болгон, гүрэн түрынгөө засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадаар дэбжүүлhэниинь гайхалгүй.

«Заводни—минии корабль» — гээд хэлэхэ дуратай юм гээд намда Эльвира Григорьевна үбгэнөө шоглон хэлээ hэн. Үнэхөөрөөшье алдар суута заводынь Юрий Николаевичта тэрэ залуу наhандаа алба хэhэн дайшалхы кораблинь мэтээр hанагдажашье болоо. Ажабайдалай, тэмсэлэй, жаргалай далайда дайшалхы тамаралгада гараhан корабль шуу. Эрэлхэг зоригтой, энэрхы сэдьхэлтэй, шадамар бэрхэ, шандааhата гартай хүдэлмэришэн ангиин жолоодоhон кораблы

Д. ДАШИЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Республикын Верховно Соведэй Президиумэй ээлжээтэ заседани дээрэ «hургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудые саашадань хүгжөөхэ, хүмүүжүүлхы хүдэлмэриинь hайжаруулха талаар хэмжээнүүд тухай» Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй баталан абаhан тогтоолой дүүргэлтын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ удаа хүүгэдэй саад, яслинуудые барилгын байдал Президиумэй үзэмжэдэ табигдаа.

hүүлэй жэлнүүдтэ эдэ асуудалнуудта анхарал нилээд хандуулагдадаг болобошье, республикын Верховно Соведэй тогтоолые дүүргэлтэ хангалтагүй ябуулагдана, хүүгэдэй эмхи зургаануудые бариха талаар табан жэлэй жэл бүхэнэй түсэбүүд дүүргэгдэнэгүй гэжэ Президиум тэмдэглээ. Хүүгэдэй байра барилгада hомологдоhон мүнгэн зөөри бүрин дүүрэнээр ашаглагданагүй. Жэшээнь, республикымнай барилгын гол эмхи — Главбурятстрой үнгэрэгшэ жэлдэ хүүгэдэй саад, яслинуудые барилга —хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбые оройдоо 63 процент бэелүүлhэн байха юм. Зарим колхоз, совхозуудта хүүгэдэй эмхи зургаануудай барилга хэмгүй унжагайрна, «Бурятцелинстрой» трестынхид харhалhан түсэб болзороо баримталхаа болиhоор үнинэй гээд шүүмжэлэгдээ. Республикын Госплан, Хүдөө ажахын, Гэгээрэлэй, Элүүрые сахилгын министерствэнүүд, нютагай олонхи Соведүүд энэ шухала барилгануудай саг болзортоо ашаглалгада тушаагдадаггүй ушарнуудтай эбсэшэнхэй гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ.

Барилга эрхилдэг эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд — Главбурятстройн начальник С. М. Антонов, «Бурятцелинстрой» трестые эрхилэгшэ К. А. Восканянц гээгдэлдэ ороhон байдалаа элдэб эсын ушар шалтагаануудаар сагааруулхые оролдобошье, хүүгэдэй эмхи зургаануудые барилгада ёhотой анхарал хандуулдаггүй байhанаа мэдэрхэ баатай болоо. Табан жэлэй түрүүшын дүрбэн жэлдэ хүүгэдэй эмхи зургаануудые барижа, ашаглалгада тушааха түсэбөө байгша 1984 ондо заатагүй дүүргэхэбди гэжэ тэдэ тус заседани дээрэ мэдүүлээ.

Республикын Верховно Соведэй энэ асуудалаар баталан абаhан тогтоол бэелүүлгые саг үргэлжын хиналтада абаха, захигшадай болон барилгашадай харюусалга эрид дээшэлүүлхэ шухала гээд Президиум онсолон тэмдэглэбэ.

Тус асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ республикын министрнүүд П. Ф. Бардаханов, Л. Д. Мадысева, Улаан-Үдын арадай депутадуудай Октябрьска райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Г. Колесников, республикын арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ И. П. Зинченко гэгшэд хабаадаа.

СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтада бэлэдхэлэй Баргажанай, Сэлэнгын районуудта болон Гусиноозерск хотодо хэр зэргэ ябуулагдажа байhан тухай асуудал республикын Верховно Соведэй Президиум зүбшэбэ. hунгалтада бэлэдхэл дурсагдаhан районуудта болон Гусиноозерскдо ажалай болон политическэ эдэбхинн оршон байдалда үнгэржэ байна гээд заседани онсолон тэмдэглээ. Манай оронойhунгагшадта, бүхы эрхэтэдтэ КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгые хүн зон тон баяртайгаар угтажа, hунгалтада бэлэдхэл улам эдэбхижээ гэжэ Президиумэй заседани дээрэ хэлэгдээ. Ажалша олонхи коллективүүд байгша оной январь hарын түсэбүүдые урагшатай hайнаар дүүргээд, hунгалтые угтуулан, үндэр социалис уялгануудые абаа гээд арадай депутадуудай Баргажанай районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ К. М. Шурыгин, Сэлэнгын райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. А. Ербанов гэгшэд мэдээсэбэд.

Хаа хаанагүй агитпунктнууд, hунгагшадай клубууд эдэбхитэй хүдэлнэ, агитаторнууд hунгагшадые бүридхэлдэ абажа дүүргээд, хүн зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулжа байна. hунгагшадта hонирхолтой лекцинүүд эмхидхэгдэнэ. Залуу hунгагшадта hунгуулиин ёhо гуримууд тусхайгаар тайлбарилагдана гэжэ тэдэ элидхэбэд.

Эдэ үдэрнүүдтэ hунгагшаднай СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудтай уулзажа, түрэл партиингаа дотоодын болон гадаадын политикые үнэн зүрхэнhөө дэмжэжэ, партиин ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэ, КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгада габшагай ажалаараа харюусажа байhанаа мэдүүлнэд. Гэхэтэй хамта уулзалгада ерэхэдээ, hунгагшад этигэл найдалда хүртэhэн кандидадуудтаа захяа заабари үгэжэ, мартын 4-дэ нэгэн hаналтайгаар hунгахабди гэжэ мэдүүлнэ гээд Президиумэй заседани дээрэ хэлэгдэбэ.

Юрэнхыдөө hунгалтада бэлэдхэлэй эмхитэйгээр ябуулагдажа байбашье, нютагай Соведүүд, ажаhуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ хангадаг албан зургаанууд ажал хүдэлмэреэ улам hайжаруулха зэргэтэй. hунгалтада бэлэдхэлые бүхы Соведүүдэй ажал ябуулгын харалга болгохо шухала гэhэн нүхэр Ю. В. Андроповой заабарине баримталан, нютагай Соведүүд ажал хүдэлмэреэ саашадань эдэбхижүүлхэ уялгатай гээд республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Б. С. Семенов үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Президиумэй заседани дээрэ бусадшье асуудалнууд шиидхэгдэhэн байха юм.

АГИТАТОРНУУДАЙ АЖАЛ ТҮЛЭГ ДУНДАА

«Мүнөөдэр соёлой байшан соо Совет общество хадаа бодото демократиин общество» гэжэ лекци агитатор Б. Л. Тарбаева уншаха» гэhэн соносхол дуулаhан хүнүүд эртээнhээ сугларжа эхилбэ. Нуур-Түхэмэй соёлой байшан соо нээгдэhэн агитпунктын дежурна агитатор Николай Дашиевич Батуев hунгагшадые урина. Богоhо алхаха зуураа, үүдэндэ үлгөөтэй календарь-зурагта анхаралаа хандуулнабди. hунгуули болотор тэды үдэр гэжэ тэмдэглэгдэнхэй. Даб гээд, хүнэй анхарал татаха газарта hунгуули тухай хуули харагдана. Агитколлективэй ябуулха хүдэлмэриин түсэб тодорхойгоор бэшэгдэнхэй. Орожо ерэhэн колхозникуудай зариманиинь hунгагшадай список соо өөhэдынгөө нэрэ обог бэдэрэн, адресынгаа зүб тэмдэглэгдэнхэй байhание шалгана. Хүбүүд, басагад «Залуу hунгагшын булан» гэhэн стендын материалнуудые анхаралтайгаар уншанад. Хэрбээ хэн нэгэн ямар нэгэн асуудал тодорхойлхо гээ hаа, дежурна агитаторта хандаха зэргэтэй. Үгы hаа, агитпункт соо табигдаhан тусхай хайрсаг соо бэшэг-асуудалаа орхиходонь болоно. Асуудал ба харюутай үдэшэ hаяар үнгэргэгдэхэ юм. hунгагшадай бүхы асуудалнуудые агитаторнууд тайлбарилха юм.

Тайлбарилгын стол мүн лэ hунгагшадай hонирхоhон асуудалнуудта харюу үгэхэ ёhотой. Эндэ политическэ болон методическа литература, районой, республикын, мүн түбэй газетэнүүд ябталаатай харагдана.

«hунгалтаhаа hунгалта хүрэтэр» гэhэн ниитэ гаршаг доро «Эрдэм» колхозой экономическа болон социальна хүгжэлтын замаар hүүлэй жэлнүүдтэ туйлаhан амжалтанууд тухай тоо, баримтанууд соносхогдоно.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудта зорюулагдаhан плакадуудаар hунгагшад ехэтэ hонирхоно. Богонёор хэлэхэдэ, Нуур-Түхэмэй агитпункт олоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри hайнаар ябуулха эрхэ байдалтай болонхой. Телефон, телевизорhээ эхилээд, эндэ хэрэгтэй бүхы юумэн тодхогдонхой.

Тус пунктын арбаад агитаторнууд саг үргэлжэ эндэ дежурлахаhаа гадна, айлнуудаар ябажа, hунгуулиин материалнуудтай олонине танилсуулна. Эдэбхи, үүсхэлтэй агитаторнууд Николай Прокопьевич Долбеев, Галина Самбуевна Очирова, Бальжид Лубсановна Тарбаева гэгшэд hунгагшадтай саг үргэлжэ уулзалгануудые үнгэргэнэ. Жэшээлхэдэ, Б. Л. Тарбаева лекци уншахадаа, hонирхолтой мэдээнүүдые олон тоото ном, брошюра, газетэнүүдhээ хэрэглэжэ, бултанда ойлгосотой хөөрэлдөө үүсхэнэ. Тиихэдэ агитатор Дмитрий Доржиевич Цыбиков Дэбээнэй фермын малшадта совет демократиин хүгжэлтэ тухай лекци уншаhан байна.

— Ажалай болон дайнай ветеранууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, нютагай Соведэй депутадууд ойлгууламжын хүдэлмэридэ үргэнөөр хабаадуулагдана,— гэжэ арадай депутадуудай Үбэр-Зөөхэйн сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Е. Ш. Ванжилова хэлэнэ.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

Сэлэнгын район.

ШЭНЭ ГЭР ТОЛЛОГШОДТО АНХАРАЛ

ОДЕССЭ. СССР-эй Конституциин нэрэмжэтэ талмай дээрэ олон дабхар хоёр байшан ашаглалгада оруулагдаба. Одессын городской Соведэй депутадуудай үүсхэлээр зохёон харагдаhан гэр байра барилгын комплексно программа бэелүүлэгдэжэ эхилээ.

Мэргэжэлтэдтэй хамта депутадууд анкетэнүүдые зохёожо, гэрэй ерээдүйн эзэдэй дунда тараахан байгаа. Горгүйсэдкомой даабаряар проектнүүд дотор анкетын дүнгүүд хараада абтаhан байна. Тиигэжэ кухниин талмай ехэ болгогдоhон, хамhабариин таhалганууд олошорhон байна.

Комплексно программые бэелүүлгэ депутадуудай штабай гол анхаралда байдаг. Тэрэ городой промышленна предприятинуудай хүсэлэл оролдолгонуудые нэгэдүүлдэг юм.

СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтын болотор барилгашад 10 гэр болзорhоонь урид ашаглалгада оруулха уялга абанхай.

(ТАСС).

ТАСС АПН

ХИЛЫН САANAHАА

ДЭЛХЭЙН АРАДУУДАЙ ЭРИЛТЭ

НЬЮ-ЙОРК. «Правда» газетын асуудалнуудта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой үгэhэн харюунууд хадаа хүн түрэлтэнэй ерээдүй тухай бодото анхарал оролдолгоор нэбтэрhэн мүнөө үеын шухала политическэ документ болоно гэжэ США-гай компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь Дж. Джексон тэмдэглэбэ.

Совет хүтэлбэрилэгшын үгэhэн харюунууд этигэл найдал түрүүлнэ, империализмын эгээл хархис хүсэнүүдэй милитарис ябуулганuудай үргэдхэгдэжэ байгаашье hаань, эб найрамдал хангагдаха, бэхижүүлэгдэхэ аргатай гээд элирхэйлэн харуулна гэжэ Дж. Джексон ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Мүнөө, дайнай аюулай баглатар хара үүлэнэй бөөгнэржэ байха үедэ, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, уласхоорондын байдалые гуримшуулан hайжаруулха, түгшүүрилые hуларуулха талаар танай агуу ехэ ороной уряа шэнэ хүсэтэйгөөр соностоhон байна.

НИКАРАГУАГАЙ ГҮРЭНЭЙ СОВЕДЭЙ ТУСХАЙ СЕССИ

МАНАГУА. Никарагуагай Гүрэнэй Соведэй тусхай сесси эндэ болоно, «Никарагуатайхидай эрхэ сүлөөнүүд тухай» декредтэ оруулагдаhан заhабаринуудай проект, мүн 1985 ондо үнгэргэгдэхөөр хараалагдаhан бүгэдэ ниитын hунгалта тухай хуулиин проект арад зоной дунда соносхогдоhон байгаа.

Сомосын шуhата муухай захиргаанай унагаагдамсаар, «Никарагуатайхидай эрхэ сүлөөнүүд тухай» декрет баталагдан абтажа, никарагуан арадай революционно шухала туйлалта болоо hэн. Никарагуагай шэнэ конституциин баталагдан абтатар, декрет Эхэ оронойнгоо политическэ, социальна ба экономическа хүгжэлтые эрхэ сүлөөтэйгөөр тодорхойлхо талаар арад зондо эрхэ хангаhан үндэhэ баримтатай документ болохо ёhотой гэжэ Национальна сүлөөрэлгын сандинис фронтын национальна хүтэлбэриин гэшүүн, Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ Карлос Нуньес сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Тусхайлбал, республикын бүхы эрхэтэд хуулиин үмэнэ адли тэгшэ эрхэтэй, уг гарбалай, hуудал байдалай ба бусад социальна ёhо гуримуудаар газаашалтын али бүхы ябадалые хорихо тухай хууляар хараалагдана. Энэ документ никарагуагайхидта hураха, медицинскэ хангалта абаха, социальна талаар хангагдаха эрхэ олгоно.

ТҮҮХЭТЭ УДХА ШАНАРТАЙ ҮЙЛЭ ХЭРЭГ

МАДРИД. СССР-эй ба Испаниин хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоhоор долоон жэлэй ойдо зорюулагдажа, Испаниин олониитын баярай суглаан эндэ болобо. Элдэб политическэ ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд. эрдэм, соёлой ажал ябуулагшад, студент залуушуул Мадридай соёлой түбтэ сугларба.

Хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоолго түүхэтэ удха шанартай үйлэ хэрэг болоhон байгаа гэжэ Мадридай мэр Энрике Тьерно Гальван болон «Испани—СССР» гэжэ нэгэдэлэй президент Фаустино Кордон суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. hүүлэй үедэ Испаниин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаан экономикодо, худалдаа наймаанда, соёлдо улам хүгжэн бэхижэжэ байна. Анда хотонуудай хоорондохи харилсаан үргэдэнэ, эрдэмэй холбоо барисаан hайжаруулагдана. Испаниинхид ород хэлэ, ород болон совет литература, түүхэ шудалха дуратай болоно. Хоёр ороной соёлой үнэтэ баялигуудые хамтаараа арьбадхалга эб найрамдалые бэхижүүлхэ, шахардуу шанга байдалые hуларуулха талаар алба хэнэ.

ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД ХЭЛСЭГДЭНЭ

ПНОМПЕНЬ. Кампучиин национальна суглаанай ээлжээтэ сесси эндэ нээгдэбэ. Үнгэрhэн үе соо республикын хуули гаргадаг дээдын зургаанай бэелүүлhэн ажал ябуулгын дүнгүүдые тэрээндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэхэ,. 1984 оной гүрэнэй түсэбэй проектые, бусад асуудалнуудые хаража үзэхэ байна.

Ороной сүлөөлэгдэhэнhөө хойшо үнгэрhэн табан жэлэй хугасаа соо республика арадай революционно туйлалтануудые хамгаалжа, социализмын үндэhэ hуури байгуулгын замаар обществын бата найдамтай дабшалтые хангажа шадаа гэжэ Кампучиин Арадай-революционно партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, НРК-гай Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Чеа Сим сесси амжалтанууд хадаа партиин эмхидхэлэй хүдэлмэриин, Кампучиин арадай шэн габьяата ажалай, Советскэ Союзай, Вьетнамай, Лаосой болон бусад аха дүү гүрэнүүдэй туhаламжа дэмжэлгэ үзүүлэлгын үрэ дүн болоно.

Эдэ оронуудтай hаналаа нэгэдэлгэ, хани барисаан, харилсаа холбоон хадаа американ империализмда, эзэрхэн зонхилолгын ба хархис хүсэнүүдтэ, тэдэнэй дахуулнуудта эсэргүү тэмсэлдэ Эхэ оронойнгоо бэеэ дааhан байдалые, эрхэ сүлөөе шууд сэхээр сахин хамгаалжа байhан Кампучиин арадай урагшаа амжалтатайгаар дабшалгын эшэ үндэhэн болоно гэжэ Чеа Сим тэмдэглээ.

США-да ГАЗАР ДОРО ЯДЕРНА ТЭhЭЛЭЛГЭ ХЭГДЭБЭ

ВАШИНГТОН. Невада штадай полигон дээрэ газар доро ядерна туршалтануудые хэхэ программада зорюулагдаhан дэлгэрэнги статьянуудые американ ехэ ехэ газетэнүүд толилбо. Иимэ тэhэлэлтэнүүд жэлhээ жэлдэ олошоруулагдажа байна. Рейганэй президент байха үедэ энэ талаар мүнгэ hомололго үргэдхэгдөө.

Замбуулинай дайдаhаа ракетэнүүдые буудаха түхеэрэлгэнүүдые бүтээлгэдэ хэрэглэгдэхэ ядерна бишыхан түхеэрэлгэнүүдые нарижуулан hайжаруулха хэрэгтэй эдэ туршалганууд холбоотой байна гээд хэблэл тэмдэглэнэ. Невада штадта газар доро ядерна тэhэлэлгэ хэхэ тухай американ захиргаан 1975 онhоо хойшо соносхохоёо болинхой. Зарим туршалганууд тухай мэдээсэл толилхо гэhэн шиидхэбэри президент абаhан байгаа.

ШУЛЬЦЫН ДЭНШЭЛГЭ

ВАШИНГТОН. hэлмэ жадануудай туhаламжаар Гренадада «американ ёhо гурим» байгуулжа байhан агаарай-десантна 82-дохи дивизиин оркестрэй аялга хүгжэм доро США-гай гүрэнэй секретарь Дж. Шульц энэ аралда ерэбэ.

Нютагай адаглагшадаи тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, американ дахуул захиргаанаи энэ орондо ямараар hууриужуулагдажа байhые шалгахаа, мүн Гренада болон Карибска далайн оршондохи бусад гүрэнүүдые американ эзэрхэг түримхэй политикада хабаадуулха зорилготойгоор США-гай гүрэнэй секретарь иишэ ерэhэн байна. США болон Карибска гүрэнүүдэй хоорондо «аюулгүй байдал хангаха договор баталха» тухай асуудалые Сент-Джорджесто зүбшэн хэлсэхэ хараа бодолтойб гэжэ Дж. Шульц самолёдhоо буумсаараа журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

ФРГ. Дуйсбургын Карл-Хайнц Туров (зураг дээрэ) гэжэ 18-тай хүбүүнэй бүхы найдалые 1983 он hалгаагаа. Нэгэтэ тэрээндэ аза талаан тудалдажа, механигай мэргэжэлдэ hуража эхилээ hэн. Теэд экономическа кризисэй эрхэ байдалда предприятиин эзэдтэ hурагшадые барижа байханъ олзо үгэхэгүй байгаа...

АДН—ТАСС-ай фото.

...АЛИС[Т ОРОНУУ]ДААР

...ЭРГДЭХЭ ...Е — ...УРИД

...котын «Аг... ...дэлэй кол... ...эльгээгдэ... ...э тоггоог... ...нь hараар ...бо. Хмель ...анууд, ман... ...ктор, ху... ...мбайн, ху... дөөгэй барилгада хэрэглэгдэхэ элдэб машинанууд совет захилшадта эльгээгдээ. «СССР-эй Эдеэ хоолой программые бэелүүлхын тула» гэhэн уряа доро Чехословакиин хүдөө ажахын машина бүтээлгын предприятинууд совет захилнуудые дүүргэдэг.

ПРЕДПРИЯТИИН ОИН БАЯР

СОФИ. Болгариин Шумен хотын «Мадара» гэжэ автокомбинадай коллектив предприятиингаа 25 жэлэй ойе hая тэмдэглэбэ. Энэ үдэрые угтуулан комбинадай хүдэлмэришэд урдахи ба хойтохи гол мост үйлэдбэрилхэ шэнэ завод, шудхалгын цех хүдэлгэжэ эхилээ юм.

«Мадара» автокомбинат хадаа Болгариин машина бүтээлгын эгээл томо предприятинуудай нэгэниинь, социалис экономическа хамжаанай толотомо жэшээ мүн болоно. Комбинадай барилгада ба хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдые хабсаргалгада Советскэ Союзай мэргэжэлтэд хабаадалсаhан байгаа. Болгар, чехословак ба совет автомобиль бүтээгшэдэй хамтын хүсөөр комбинадай түхеэрэлгэнүүд шэнэдхэн hэльбэгдээ юм. Энэнь продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ, шанарыень hайжаруулха арга олгоно.

Социалис экономическа хамжаанай комплексно программын ёhоор, Шуменска автокомбинадай техникэ hэльбэн шэнэдхэгдэнэ. Энэ табан жэлэй эсэс тээшэ «Мадарын» промышленна продукциин хэмжээн 2,5 дахин, автомобильнуудые үйлэдбэрилгэ 1,5 дахин дээшэлүүлэгдэхэ зэргэтэй.

«ГАРДЕНИИН» ПРОДУКЦИ — СОВЕТ ХЭРЭГЛЭГШЭДТЭ

БУДАПЕШТ. Дьерэй «Гардения» гэжэ фабрикын продукци — сонхын нейлон хүшэгэнүүд, хүшалтанууд ба столой кружева хүшалтанууд совет хэрэглэгшэдтэ ехэтэ hайшаагдадаг байна.

Эрхим шанартай продукци саг болзортонь гадаадын оронуудта эльгээхын тула СССР-эй мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар предприяти шэнэдхэн заhагдаhан, кадрнуудай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ hуралсал эмхидхэгдэhэн байгаа юм гэжэ фабрикын директор Марта Пойяк хөөрэнэ. Мүнөөнэй продукци үйлэдбэрилхэ аргатай хүсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүд хуушан машинануудай орондо хүдэлнэ. Социалис мүрысөө эмхидхэхэ совет дүй дүршэлые предприятида үргэнөөр хэрэглэдэг байhаниинь шухала удха шанартай.

Тус фабрика 350 миллион форинтын элдэб зурагтай сонхын бүдүүдые жэл бүри үйлэдбэрилдэг. Венгридэ болон социалис олон оронуудта тэдэнь ехээр хэрэглэгдэдэг, худалдан абагшад иимэ зүйлнүүдэй шанарые үндэрөөр сэгнэдэг юм.

(ТАСС).

ТОЛИ

«ХҮН БОЛОХО БАГАҺАА» гэһэн бэшэг тушаа

ХУБИ ЗАЯАН ТУХАЙ ҮНЭН ҮГЭ

ЭНЭЭХЭН мүрнүүдые зураглахаяа һуухадамни, толгой соомни элдэб бодолнууд түрөө, һүүлэй үедэ болоһон һонирхолтой уулзалгануудшье һанаандамни ороо. Теэд яахаб... Зүбыень зүө руунь хэлэлтэй ха юм.

...Зам харгыда ябахада, ямаршье ушарнууд дайралдадаг гээшэ бэзэ. Элдэбын хүнүүдтэй уулзахаш, һонирхохош. Хөөрүү, зугааша хүнэй үгэ хүүрые шагнажа һуухада, нэгэл тиимэ ондоошог, сэдьхэл хүдэлгэмэ байдаг. Энэ удаа тиимэшье байгаагүй, зүгөөр ажабайдалайнь һабагшаһаа хэдэн утаһан гэхэ гү даа, жэшээ баримтанууд сэдьхэлэйм оёорто бата бүхөөр хадуугдаа һэн. Абаһаар тайлбарилхада, хүнэй ухаа алдахаар гайхалтай юумэн үгы шэнги. Харин холо саагуур хараад бодомжолходо, өөрын удхатай, уг унгитай һэн.

...Алтан шаргал намарай ольбон ороод, хэшэг бэлэгэй дэлбэржэ, амбаар дүүрэн оооһо таряанай адхаржа, адууһа малай арьбан зузаантай боложо, хурим түрэ, найр наадаанай наярхаяа байһан дэмбэрэлтэ һайхан сагай нэгэ үдэр бэлэй. Тиихэдэл, эсэгын гурбан хүбүүдтэй танилсажа, эльгээ даран хөөрэлдөө һэмди. Анха түрүүн тэдэнэй аха Михаил Барановтай зэрэлгээтэ үргэн Зэдэ-Борьёогой таряалан дээрэ уулзабабди. Харахада хүдэр шанга бэетэй, талын һалхи, наранда хүрилшэһэн шарайтай, омог дорюун хүн үзэгдэбэ. Уданшьегүй тэрэмни уулзалгын гэхэ гү, али саг дарыдань анхармаар бэшэ юумые мүртэнь оруулаад, аятай зохидоор үгээ тобшолбо. Энэмнай угай таряашан байшоо. Эсэгэнь — —Георгий Афанасьевич үбгэжөөл бүхы наһаяа хамтын хэрэгтэ зорюулжа, газар таряалан дээрэ хүдэлһэн габьяатай. Тингэжэ бүри һая болотор колхозойнгоо тракторно-таряан ажалай бригадада ажаллажа ябаһан намтартай. Тиихэдээ хүбүүдээ бултыень балшар багаһаань газарта дуратайгаар һургаа. Мүнөө Михаил, Владимир, Сергей гэгшэд, аха дүүнэр гурбуулаа түрэл XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо алдаршажа ябана. Тэдэнэр механизатор мэргэжэлтэйнүүд. Үнгэрһэн намар тус тустаа 5 мянгаһаа 7 мянга гаран центнер оооһо таряа сохижо, бүхы Зэдынгэе район соо магтуулаа, суурхаа.

Энэмнай уг залгажа, ажал хэжэ жаргажа ябаһан байдалай багахан нэгэ жэшээ болоно. Эгээл нимэрхүү, эхэ эсэгынгээ арюун һайхан ажалай зүргөөр, түрэл гаралайнгаа һайн һайхан хэрэгүүдые үргэлжэлүүлжэ, нэрэ солыень алдаршуулжа ябаһан айлай үхибүүд олон ааб даа. Үнгэрһэн лэ намар Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Далай Ринчинович Раднаев тухай соло Баргажанай голоор дахинаа тараа һэн. Энэмнай мүн лэ үнэн сэхэ, ажалдаа шударгы хүн. Тобшолходо ажабайдалай халуун-бүлеэнине һайса амасаһан шуу. Энгэр дээрэнь орден, медальнууд ялардаг. Тэрэ хани нүхэр Буда Гомбоевнатаяа арбан нэгэн үхибүүдые үндылгөө юм. Тэдэнэйнь булта хүдэлмэришэ—олонхидынь эсэгэдээл адли трактор агтада дүйтэй, заримаанииинь эжыгээ һажаажа, адууһа малда дуратай. Ехэ хүбүүн Степаниинь хүсэ ехэтэ К-700 трактор жолоодоно, Борис Александр хоёр — дээдэ гарай механизаторнууд. Сергей хүбүүниинь автомашинын жолоошон, Светлана, Вера басагадынь мүн лэ хүдөө ажахын мэргэжэл шэлэнхэй. Нүгөөдүүлынь үшөө багануудшье һаа, гэр сооһиёо мүнөөһөө жэншэдгүй хээд байдаг.

Иимэл даа, жиирэй буряад бүлын ажабайдал. Энээһээ гоё һайхан юун байхаб, нимэ гэр бүлөөр омогорхонгүй яахабибди. Эндэл «хүн болохо багаһаа» гэһэн үгэнүүдэй удха бүришье гүнзэгыгөөр, улам элеэр харагдана бшуу. Теэд, хэды тиимэ байбашье, энээн тушаа ехэ хөөрэлдөөнэй боложо байһаниинь угаа һайшаалтай байна. Илангаяа мүнөө «Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиие хубилган шэнэлэлгын гол шэглэлнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай Проектые зүбшэн хэлсэжэ байхада, бүришье ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, хуряангыгаар тобшолон хэлэхэдэ, һургуули ба ажал хоёрые нэгэдүүлэн, хамтаруулан хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрид һайжаруулха гэһэн эрилтэ табигдана бшуу...

«...Һургуули дүүргэжэ гарагшадай саашанхи хуби заяанай ямараароше эрьеэ һаа, ажалда хатуужан гараашань ямаршье ажал ябуулгада тэдэндэ хэрэгтэй болохо, —гэжэ тус Проектын 4-дэхи бүлэг соо онсологдоно.— **Һурагшад энээниие һайнаар ойлгожо абаха ёһотой. Мүн багшанаршье, түрэлхидшье, бүхы олониитэшье энээшиие гүнзэгыгөөр ойлгон абаха болоно...»**

Иигээд хараад, бодоод үзэхэдэ «хүн болохо багаһаа» гэһэн сэсэн мэргэн һургаалаар үхибүүдээ балшар наһанһаань, үшөө «хүнжэлдөө хэбтэхэһээнь» зүбөөр, ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гээшэ бүри ехэ удхатай болоно.

Нээрээшье, үхибүүдээ тон һайнаар, алишье талаараа тэгшэ бэрхээр хүмүүжүүлгэһээ дэмбэрэлтэй юумэн үгы ха юм даа. Сэхыень хэлэхэдэ, эдэ мэтын юумэн даншье ойлгосотой, тон юрын гэхэ гү, али боро юрьеэнэй шашалдаан гэжэ зарим нэгэшүүл һанажа болохо. Юрэдөө, хүн бүхэн өөрын ухаатай, һанал бодолтой, хараа түсэбтэй юм бэзэ. Зүгөөр, хүн боложо дэлхэй дээрэ мүндэлһэн, тиигээд энээхэн наһаяа эдлэхэ уялга хэрэгнэй тиимэшье хүнгэн бэшэ юм. Яахадааб гэхэдэ, ажабайдал гээшэмнай үнэхөөрөө орёо байдаг, энээнэй гол удхые, үнэн ушарые илангаяа залуушуул абаһаар хүсэд ойлгодоггүй. Тиимэһээ, ямараар, хайшан гэжэ ябанабибди гэжэ заримдаа һанаха, эрьежэ хараха ёһотойбди. Ушарынь, бидэ өөһэдөөшье, мүнөө үсын эхэ, эсэгэнэр элдэб юумэ бэсэрээ нилээн үзэжэ, «халуун шулуу» долёожол болбосорһон, «хүн боложо» ерэһэн байна ха юмбибди.

Гэхэ зуура хүмүүжүүлгын энэ шухала талые хэрэгсээдэггүй, «үшөө бага ябана, юу ойлгохо һэм» гэһэн юрэнхы үгөөр дашуураад, тушаалдаһан лэ газартаа «аманда багтахагүй» хараал шэрээл табидаг, таарахагүй аяг ааша гаргадаг заримашуул дайралдана бшуу. Нимэ ябадалай залуу үетэндэ муугаар нүлөөлдэг байһаниинь элитэ. Энээнэй уг унгинь, ушар шалтагаанинь хаанаһааб гэжэ шэнжэлээд үзэхэдэ, мүн лэ хара багын зан абариһаа эшэ үндэһэтэй, эхин һабагшатай байдаг. Энээн тушаа тоо, баримтануудые дурдаһанай үлүү, бүгэдэндэ ойлгосотой. Богонёор хэлэхэдэ, эхэнхидээ эмхи гуримгүй хүмүүжүүлгэһээ, һабхай һалюу ябадалһаа болодог. Энэмнай залуушуулай дундахи хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин горитой дутагдал болоно гээд мэдэрээ. Тиимэл хадань тус асуудалай эрид шангаар табигдаад байһаниие ойро зууршье мартаха эрхэгүйбди.

«...Залуушуулые нийтэ-политическэ ажал ябуулгада үргэнөөр хабаадуулха, тэдэниие коммунис уг зорилгонуудта бэеэ үгэнги байхаар хүмүүжүүлхэ, оронойнгоо түлөө омогорхолой мэдэрэлые, өөрынгөө ажалаар тэрэнэй һалбаран хүгжэлтэдэ туһалха гэһэн эрмэлзэлые хүгжөөхэ...», — гээд КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй тогтоол соо сэхэ хэлэгдэнэ.

Энэ ойро зуура, саг дарыдаа шиидхэгдэхэ асуудал бэшэ. Тиигэбэшье үдэр бүри ябуулагдажа байха ёһотой хүдэлмэри. Энээндээ ехэ, бага гэжэшье байхагүй, нэгэ жэгдээр, үсэд нэтэрүүгээр бэелүүлэгдэжэ байха ёһотой эрилтэ. Эхин захань хаанаһааб гэхэдэ, гэр бүлэһөө, эхэ эсэгэнэрһээ һабагшатай, ажал хүдэлмэриһөө һургаалтай.

Эгээл мүнөө, гүрэн түрынгөө дээдын зургаанда эрхим хүбүүд, басагадаа дэбжүүлжэ, бүгэдэ арадайнгаа һайндэрые тэмдэглэхэеэ байхадаа, хэһэн бүтээһэн гайхамшаг хэрэгээ согсолжо, залуу үетэндөө бури үргэнөөр, тодо һонороор тайлбарилан харуулха уялгатайбди.

Ив. ОЧОРОН.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ:

※ Ажалда дуратайгаар

卐 *Бэлигтэй дуушанай аялга*

※ Хатарша моридн ай ульгамхан

ҮЙМӨӨ ҮҮД... ОЙЛГОД

Хэнтэг, үлэн харханууд үймэ...
Хэрхирэлдэнэ хэбэртэй. Али зү...
Нашан бүргэдүүднай
хёрхо. һэргэг даа,
Нангин хилэмнай найдамтай, бү...
Түүхын мөөрые тэхэрюулхээ һэ...
Түрүүлэн орогшодой шүдөө тү...
һананаб...

Нюдаргаа зангидан, тагнуулшье...
Нюусаар гулдиран, шургажашье...
Үндэр ендэртэ дипломадуудшье...
Үргэеэ булюудэн, нүгэлөө саган...
Хүнэй дайдада шархяа хатаадаг...
Хүлһэншэ нохосуудые хэн тухир...
һугадаа хутагатай, арадаа һүхэ...
һайзгай галзуунууд ЦРУ-да оло...
Тулые һүүлээрнь огто танихагүй...
Тухайлаад, юрэдөө, яахатнайб...
Өодэнь хаяһан уулын шулуун...
Өөрынь тархиие үнсэгөөрөө со...
Үндыхэ туняаһагүй
шарбуулжа магадгүйт.
Үймөө үүдхэгшэд, ойлгод гэгты!

ҮЛЬДЭРГЭ НЮТАГАЙ ДО...

ҮНЭН БОЛОҺОН УШАР

Үргэн Үльдэргэ нютагаархимни хэр угһаа хойшо адуу үдхэдэгөөрөө суурхадаг. Хүжэ хабһатай, хурдан гэгшын, эсэхэ сусахые мэдэдэггүй сүлхэ моридоороо үльдэргөөрхин омогорходог байгаа. Тиин хүлэгэй түрэхэдэ баатар түрэдэг гэһэнэй ёһоор, хүдэр шэрхи моридойнгоо шадал мэдүүлэн хатаргадаг, зэрлиг дошхон эмнигүүдые номгоруулдаг шуран бэрхэ хүбүүдшье нютагтамнай олон агша һэн. Эдэ хүнүүдтэй болоһон һонин хоёр ушар тухай мүнөө хөөрэхэ һанаатайб.

ХУҺАН ШИИДАМ

Үльдэргэ нютагай үгытэй нэгэ бүлэдэ түрэһэн Сагаан-Нохойн Цэрэн гэгшэ хоёр моритой байгаа һэн гэхэ. Шорото нэгэ үдэр хүгшэрһэн гүүень шоно улайлжархибал даа. Цэрэн ахайшье даа уурлахын ехээр уурлажа үлэһэн ганса сабидараа унаад, арьятаниие эрьюулжэ ошоо бэлэй. Хуһан шиидам үргэлэнхэй, үглөөгүүр эртэхэнэ Шугытын-Хүндые үгсэжэ ябатараа, хярмаг саһан дээрэ үнөөхи шонынгоо мүрнүүдые тэрэ обеёоржорхёо. Мүрдэжэ, тээ саашахана ошон гэхэдэнь... «Ехые эдиһэн—түүдэг үбшэн, багые эдиһэн — гуниг үбшэн» гэдэгтэл, мориной һэе байнал гэжэ уланхатаһан арьятан унаһан модоной үбэр талада һунажа хэбтэбэ ха юм!

Хүниие харамсаараа, шонын һуга харайн бодохыншье тэндэ, Цэрэн ахай оог хуугай табин, намнашоо һааб даа. Шоно буртаг шэрэнги руу шурган тэрьедэбэ, теэд Цэрэншье тэрэнһээ бэлээр һалаадхиха хэбэргүй. Хорёод модоной зайда иигэжэ намнасалдаһанайнгаа удаа Харасайн-Булагта дүтэлжэ ерэбэд. Эгээл гэндэ аргаа барагдаһан арьятан Цэрэн ахайн хуһан шиидамда дайрагдажа, үхэдхэн унацаһан юм гэлсэдэг.

УЛААН ГАРААРАА...

Наһаараа баяшуулай барлаг ябаһан, үгытэй ядуу, улаан сурба үхибүүдтэй Абидын Зубаади гэжэ хүн бар хүсөөрөө суурхадаг бэлэй. Баяшуулай адуу дахажа, балшар наһаяа бараһан Зубаади ямарханшье эмнигэй нюрганһаа халижа үзөөгүй, эмнигүүдые барижа һургадаг, тиимэ нэгэ юрэ бусын шадалтай хүн байһан юм.

Нэгэтэ Үльдэргэдэнь ажаһуудаг баян гэгшын хүдөө лама Хориин аймагай Ойбонто нютагһаа нэгэ мори асаржа үгэхыень Зубаадида дурадхаба ха. Абидын Зубаади арсангүй эмээл морёор Ойбонто руу зорижо ошоо һэн. Хүрэхэ айлдаа хүрэжэ, ерэһэн ушараа хэлэхэдэнь, гэрэй

Орхигдоһон түгсэгэй
Оройнь саһан дэнзэтэй —
Отологдоһон шэнэһэнэй
Орихон шэмэг хэбэртэй.·.
Али магад байгаали
Алмай һүхын шархые
Үбижэ саһан хүбэнгөөр
Үмэгшэлһэн байгаа гү!..

Б. ЖАНЧИПОВАЙ шүлэг.
П. БУРМАКИНАЙ фото.

ТЕАТР

ЭРМЭЛЗЭЛ

Урда зүгэй шэдитэ ногоон аралнууд тухай долоотойхон Дамдинсүрэнэй дуулахада, нютагаархидынь тэрэниие угаа хөөршөөдэг һэн. Энэ Бутид Пурбуевнагай басаган артисткашье боложо магадгүй гэлсэхэдээ, түрүү колхозниинойнгоо үриин ерээдүйе таажа байһанаа тэдэ яажа мэдэхэ бэлэй...

Он жэлнүүдшье урилдаһан мэтээр үнгэршоо һааб даа. Нимгэн сагаан шарайтай, гайханги харасатай басаганай һургуулияа дүүргэлгын үдэшэ концертдэ дуулажа байхыень харахадаа, Хурамша нютагаархид дахяад лэ баяр омогорхолой мэдэрэлдэ эзэлэгдэн байгаа. Ерээдүйн артисткые хаража байһандаа хэншье һэжэг түрөөгүй бшуу.

Теэд Дамдинсүрэн тэрэ жэлдэ хүгжэмэй училищада ороогүй һэн. Сэхыень хэлэбэл, зүрхэсөөгүй. Дуушан болохо эрмэлзэлээ юундэшьеб бэелшэгүй үндэрөөр сэгнэдэг байгаа ха юм. Зүгөөр Хяагта хотодо һуража байхадаашье, Улаан-Үдэдэ ерэжэ хүдэлхэдөөшье, үхибүүн наһанайнгаа дура хүсэлтэй хахасажа шадаагүй һэн. 1971 оной орой намар П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищада нэмэлтэ конкурсын соносхогдоходо, Дамдинсүрэн одоошье гэнтэ шиидэшоо бэлэй. Һанагдаагүй хүнгэнөөр бүхы шалгалтануудаа үгэжэ, РСФСР-эй габьяата артист Абида Арсалановай классда абтаһан байгаа. Айхабтар оролдосотой байһандаа эрхим студентнэрэй тоодо оролсоо. Училищияа дүүргээд, Буряадай оперо болон баледэй театрта оройдоол жэлэй туршада хүдэлөөд байтараа, Новосибирскын консерваторидо һурахаар эльгээгдээ һэн.

— Маргарита Павловна Сергеева намайе класстаа абаһан юм. Дуушанай мэргэжэлэй али бүхы нюусануудые тэрэл хүн намда нээжэ үгөө һэн... Имагтал оперно классаар хэшээлнүүдтэ ябахаһаа гадна пластика, ритмикэ гэхэһээ эхилээд, артистын ажалда хэрэгтэй болодог али бүхы зүйлнүүдые тэндэ шудалжа гараа б. Юу хэлэхэб, консерваторидо һураһан жэлнүүдни аргагүй туһатай байгаал даа,—гэжэ артистка мүнөө хөөрэдэг.

1979 оной зун Дамдинсүрэнэй ажабайдалда хэмгүй ехэ баяраар хадуугдажа үнгэрөө һэн. Тэрэ үедэ Буряадай оперо болон баледэй театрайхид Москва, Ленинград хотонуудта үнгэргэгдэхэ харюусалгата гастрольнуудтаа бэлдэжэ байгаа. Тиихэдээ М. Фроловой «Энхэ-Булат баатар» гэһэн оперодо Арюун-Гоохоной партиие гүйсэдхэхыень Д. Дашицыреновае уряа бэлэй. Дамдинсүрэн тэрэ үедэ консерваториин 3-дахи курсада һуража байһан юм. Залуу дуушанай гайхаһан, баясаһан, үргэһэ нойроо алдан шахуу хүдэлһэн тухайдань ганса үгөөр хэлэхэ гүш? Москвагай К. С. Станиславскиин ба В. И. Немирович-Данченкын нэрэмжэтэ хүгжэмтэ театрта, удаань Ленинградай С. М. Кировэй нэрэмжэтэ оперо болон баледэй театрта дуулаһан тухайгаа артистка сэдьхэлээ хүдэлэнгеэр иигэжэ хөөрөө һэн: «Домог суута эдэ театрнуудай сценэ дээрэ гараад, үргэн ехэ залнуудайнь үнгэ һайхан шэмэглэлһээ, олон түмэн хүнүүдэй анхаралтай харасануудһаа түрүүшээр нюдэмни далтирхадал гэгшэ һэн. Гэб гэнтэ өөрыгөө өөдэгүй бишыханаар һанаадхихаш... Байһаар зүрхэеэ даража, зал руу сэхэ харан гэхэдээ, хэлэшэгүй ехэ баяр бахархалай долгиндо абтан, дуулажа захалхаш. Дүрбэдэхи курсаяа дүүргэхэтэйгээ хамта Дамдинсүрэн Буряадайнгаа театрта солисткаар абтаа һэн. Ушар иимэһээ һүүлшынгөө курсые тэрэ хубиин түсэбөөр дүүргэжэ гараһан юм.

Эгээл тэрэ сагһаа хойшо урма баяраар, гомдол голхоролоор, тэсэмгэй хүлеэлгээр, бахархама илалтануудаар халиһан зохёохы ажалайнь үдэрнүүд һубаряа бэлэй. Түрүүшын, тиимэһээ эгээл дуратай партинуудайнь нэгэн — А. Рубинштейнэй «Демон» гэжэ опероһоо Тамарын парти юм. Уянгата драматическа сопрано хоолойтой дуушан энэ партиие гүйсэдхэхэ ёһотой юм. Д. Дашицыренова эгээл тиимэ шэнжэтэй хоолойтой байхаһаа гадна, драматическа актрисын тусгаар бэлигтэй байжа, дурсагдаһан партиие гүйсэдхэлгые дээдын хэмжээндэ хүргэжэ шадаа һэн. Гэбэшье Тамарын рольдо сценэ дээрэ гараха бүхэндөө тэрэ ямар нэгэн шэнэ нээлтэнүүдые хэһээр зандаа юм.

Дж. Пуччиниин «Чио-Чио-Сан» («Мадам Баттерфляй») гэжэ опероһоо Чио-Чио-Санай парти хадаа бүхэдэлхэйн оперно классикын аһан хүндэ партинуудай нэгэн гэжэ тоологдодог гээшэ. Тиимэһээ энэ роль ехэнхи ушарнуудта дүршэлтэй дуушадта даалгагдадаг юм. Харин манай театрта тус партиие гурбан залуу дуушад, тэдэнэй тоодо Д. Дашицыренова бэлиг түгэсөөр гүйсэдхэнэ. Энээн тушаа артистка өөрөө иигэжэ хөөрөө һэн: «Чио-Чио-Санай партиие намда даалгаһаниинь хэмгүй ехэ этигэл найдабариин гэршэ мүн. Нүгөө талаһаа, театраймнай оперно бүлэгэй «залуужажа» байһаниинь энэ ушар харуулна...».

Энэ ролиие Дамдинсүрэн удаан сагай туршада, үсэд нэтэрүүгээр хүдэлжэ бэлдэһэн юм. Найдалаа түөрижэ, сүхэрөөдшье абаха саг ерэжэ болоо. Теэд дабтагдашагүй шэнжэтэй аялгаараа уянгата һайхан темээрээ сэдьхэлыень эзэлһэн партиһаа арсаха аргань үгы бэлэй. Һүүлэй һүүлдэ хирэгүй сагаан сэдьхэлтэй, оюун бодолоор һайхан героинитаяа харагшадые тэрэ танилсуулаа һэн. «Чио-Чио-Санай партиие театрай залуу дуушан Д. Дашицыренова өөрсэ маягтайгаар гүйсэдхэнэ. Тэрэнэй бүтээһэн образой саашадаа хүгжэхэ байһаниинь дамжаггүй» гэжэ театр шүүмжэлэгшэд тэмдэглэһэн юм.

Ородой болон хари гүрэнүүдэй хүгжэмтэ классика залуу дуушадта жэншэдгүй һайн һургуули боложо үгэдэг гээшэ ааб даа. Оройдоол табадахи сезоноо театрта хүдэлжэ байбашье, Дамдинсүрэн яһала олон классическа оперодо хабаадалсаа. Дурсагдаһан партинуудһаа гадна Ж. Бизегэй «Кармен», Дж. Вердиин «Риголетто», А. Бородинай «Игорь тайжа», П. Чайковскиин «Евгений Онегин», «Иоланта», М. Мусоргскиин «Борис Годунов» гэһэн оперонуудта ехэшье, багашье партинуудые тэрэ гүйсэдхэнэ.

Национальна репертуарай зүжэгүүдтэ артистка тон дуратайгаар хабаадалсадаг. М. Фроловой «Энхэ-Булат баатарта» Арюун-Гоохоной партиие гүйсэдхэһэн тухайнь дээрэ дурсагдаа һэн. «Үхэлһөө хүсэтэй» гэһэн опероһоо Янжимын парти дээрэ һүүлэй үедэ хүдэлөө. Тус партиие бэлдэхэдэнь, композиторай өөрөө туһалалсажа, заабари зүбшэлнүүдые үгэһэн тухайда Дамдинсүрэн урмашан хөөрөө һэн.

Гастрольнууд... Залуу дуушанда эдэ зохёохы аяншалганууд хэды ехэ удха шанартайб даа! Консерваторидо һуража байхаһаа хойшо Дамдинсүрэн театрайхидтаяа суг гастрольдо ябалсажа эхилээ һэмнай. Һүүлээрнь тэрэ Омск, Оренбург, Ижевск хотонуудаар айлшалаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ Буряадай литература болон искусствын үдэрнүүдтэ хабаадалсажа, Москва, Ленинград хотын харагшадтай дахинаа баясан уулзаа... Тэндэһээ бусажа ерээд байтараа, Улаан-Баатар руу мордожо, МНР-тэ үнгэргэгдэхэ СССР-эй үдэрнүүдтэ хабаадалсаха хүндэтэ эрхэдэ хүртэлсэһэн тухайгаа хөөрөө бэлэй. Тэндэ харуулагдаһан зүжэгүүдтэ, концертнүүдтэ амжалта түгэсөөр хабаадалсаһанайнгаа түлөө Д. Дашицыренова Монголой ревсомолой тэмдэгээр шагнагдаһан байна.

Дамдинсүрэн Дашицыренова сэдьхэлээ хананги, амгалан һууһан гансашье үдэрөө һанадаггүй. Бодото бэлигэй гэршэ гээшэмнай энэл бэшэ гү?

Б. ДАМБАРИНЧИНОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Дашицыренова.

ШЭНЭ ТААБАРИНУУД

Ойн олон басагад
Гоёнсуу гээшэнь
гайхалтай,
Зүүдхэл, хубсаһа,
шэмэгээ
Жэлдээ хэды һэлгэдэг:
Хүйтэн сэнтэмэ үбэлдөө
Хүбэн сагаан дэгэлтэй;
Урин дулаан хабартаа
Сасаг монсог
зүүдхэлтэй;
Дуулим дулаан зундаа
Ногоон торгон
тэрлигтэй;
Халуун шара намартаа
Шара торгон нэмэргэтэй.
(Хуһан).

Хабартаа гоёодог,
Зундаа һэрюусүүлдэг,
Намартаа хооллуулдаг,
Үбэлдөө дулаасуулдаг.
(Ой модон).

Дуһал дуһалаар дээрэһээ
унажа
дэлхэйе норгодог,
Бутархай сагаанаар
бударан унажа,
бараниие хушадаг.
(Бороо, саһан).

Нээжэ гулдируулдаг табан
нүхэдэй гэр,
Шамажа гаргуулдаг табан
нүхэдэй гэр.
(Шагабша оймһон).

Алтан шара дэльбэ толи
Нарашье дахадаг,
намаршье ялардаг,
Шэлбэдээ һүтэй, үрэдөө
хөөбэритэй.
(Нямяа).

Хабарые мэдүүлжэ,
Хамагые түрүүлдэг,
Түрүүн ерэһэндээ
Түргөөр хүгшэрдэг.
(Үргы).

Б. НАМСАРАЙН
суглуулбариһаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Коммунис партида, совет арадта Хандалга.

Хоёрдохи хуудаһанда. Контрактациин хэлсээн —гүрэнэй захил» — Н. Малыгинай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Арадай зохёон байгуулхы [illegible]» — Н. Донскойн статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Субботын үдэрэй галхан».

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.35— **«Олимпиадын дневник».** 9.50— **«Олимпиин үбэлэй XIV нааданууд».** 10.50 — «Спортлотогой» 6-дахи тираж. 11.00 —«Эрхим эд бараа элбэгээр». 11.30— «Ургамалай аймагта». 12.15— «Гэр бүлэ ба һургуули» — тележурнал. «Һургуули шэнэдхэн хубилалга тухай КПСС-эй ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсэлгэ». 12.45—«Хилээмэн бэлээр олдодоггүй». «Үндэо хуби заяанай хүнүүд» гэһэн циклһээ баримтата телефильм. 13.15— «Үглөөдэр—Аэрофлодой үдэр». 13.45 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 14.45— «Зимний берег»—баримтата телефильм 14.55 — Забһарлал. 15.10 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ». 15.25— «Үбэлэй этюд»— киноэтюд 15.30— Политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенскиин хөөрөөн. 16.00— **«Олимпиин үбэлэй XIV наадана нууд».** 19.00— **«Һунгалтые угтуулан».** 19.20 — «Экран дээрэ кинокомеди». «Солдат Иван Бровкин» 21.00— **«Олимпиин үбэлэй XIV нааданууд».** 22.00 «Время» 22.30 — **«Олимпиин үбэлэй XIV нааданууд».** 23.50 «Һүүлэй һонин».

ХАРГЫДА ҺЭРИМЖ...

Шэмэрүүн, шанга хүйтэндэ то... транспортаар ябагшадта юумэн ... дог. Машина, техникэһээ гараһа... болоно. Иимэ сагта ябагаар яб... гарахынгаа урда тээ зүүн, бару... болгоомжотойгоор ябагты! Үнгэр... хэдэн машина һубарилдан ябажа...

Үбэлэй үедэ хүнүүд нэхы ду... малгайтай, дэгэлтэй ябадаг, тран... дороо обеёрдоггүй. Машинын дү... гэнтэ харажархиходоо, тээлмэр... жо ядадаг.

Жолоошод, хүн зоной оло... зуурнуудта, автобусой, трамвай... линуудай дэргэдэ һэримжэтэй, Аюулай тохёолдохоор ушарай га... наяа тэрэ доро зогсоохоор ябаса... лагты.

Үбэлэй үедэ үхибүүд үйлсэдэ ... мартагты, Тэдэнэр наадажа, ... портые обеёрдоггүй, һэримжэ... али харгы дээрэ тэдэнэр гэб г... гадгүй. Иимэ үедэ жолоошод аюулта ябадал гаргажа болохо.

Жолоошод, ябаган хүнүүд һэ... римжэтэй ябагты!

Редактор Р. Б...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-03, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительст-ва — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-36, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-61, 2-57-55, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типогр... ственного комитета Буря... делам издательств, полигр... ной торговли г. Улан-Удэ, ... Н-03332 Заказ № 35.